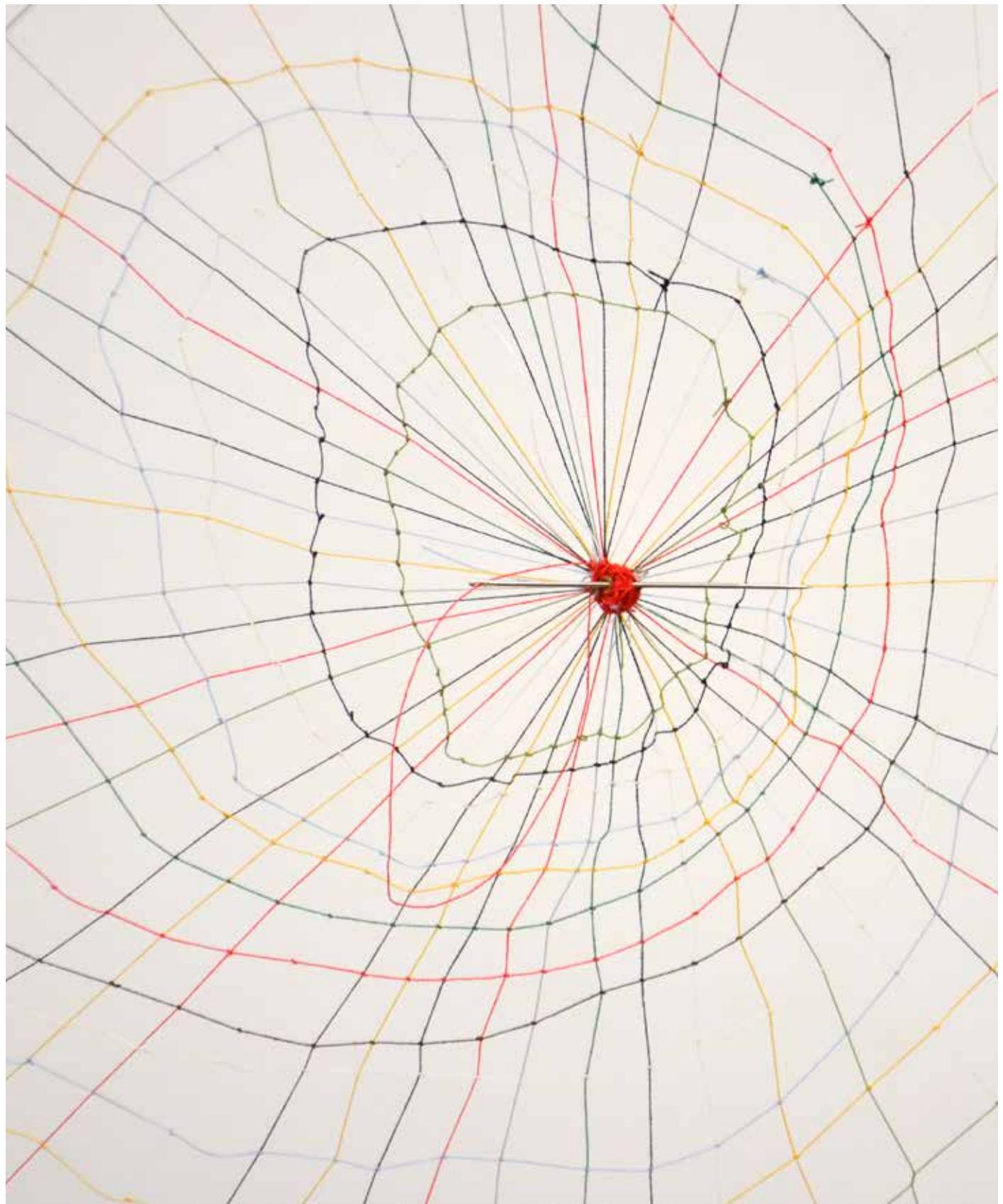

MOUSSEM JOURNA(A)L

MOUSSEM
NOMADIC
ARTS CENTRE

#10 | 2018–2019

MOUSSEM 2018–2019

2–3 **Edito**

4–11 **Artists in Residence**

12–16 **Enchanting Tarab**

18–19 **De Liens et d'Exils**

20–27 **Masrah festival**

28–31 **Qanun Dialogues**

32–35 **Jeugdcreaties / Créations jeune public /
Youth creations**

36–37 **Moussem Cities Damascus**

38–39 **Sufi Night**

40–41 **Sahara Blues**

42–43 **Moussem on tour**

back cover **Agenda**

COLOFON

info@moussem.be – moussem.be

MOUSSEM JOURNAAL

Verantwoordelijke uitgever
Mohamed Ikoubaâن, Ravensteingalerij 46, 1000 Brussel
Redactie Patrick De Coster, Mohamed Ikoubaâن, Cees Vossen
Vormgeving Philip Marnef (Panache Studio)
Druk Graphius Group, Gent

MOUSSEM NOMADISCH KUNSTENCENTRUM

Directeur Mohamed Ikoubaâن – mohamed@moussem.be
Programmatie podiumkunsten Cees Vossen – cees@moussem.be
Pers & communicatie Patrick De Coster – patrick@moussem.be
Zakelijk medewerker Kelly De Cock – kelly@moussem.be
Productiemedewerker Jeroen Deceuninck – jeroen@moussem.be
Projectmedewerker & artist in residence Daren Abbas – dareen@moussem.be

Edito

Mohamed Ikoubaâن

Moussem Nomadic Arts Centre

NL Open grenzen

Het debat rond migratie en vluchtelingen werd de laatste tijd in Europa, maar ook in ons land, herleid tot de simplistische, demagogische en valse tegenstelling tussen voor- en tegenstanders van open grenzen. Maar hierover zal ik het niet hebben. Ik zal het ook niet hebben over "Fort Europa" en haar visumpolitiek die de bewegingsvrijheid en mobiliteit van menig artiest uit het zuiden bemoeilijkt of onmogelijk maakt.

Ik wil het vooral hebben over de mentale grenzen, die ook kenmerkend zijn voor een deel van onze culturele en artistieke wereld, en over de kracht van kunst om die grenzen te slopen. Veel van de projecten die we dit seizoen presenteren hebben het expliciet of impliciet over grenzen.

Met de jaarlijkse uitreiking van de *Ultimas*, de Vlaamse cultuurprijs zet de Vlaamse Gemeenschap elk jaar belangwekkende artistieke en culturele projecten in de bloemen. De toekenning van de Ultima voor de podiumkunsten 2018 aan Moussem betekent een manifeste erkenning voor ons project dat artiesten ondersteunt en hen zichtbaarheid geeft, voorbij het identitaire en diversiteitsdenken. Een werking die barrières sloopt tussen het lokale en het internationale, tussen de zogenaamde "wereldculturen" en de "westerse cultuur".

We zijn uiteraard trots op deze erkenning, die er niet kwam omdat we de belangrijkste of de grootste producties gemaakt hebben. De jury waardeert vooral het innoverend karakter van onze werking om het Vlaamse podiumlandschap aansluiting te doen vinden met de veranderende demografische en maatschappelijke realiteit. We introduceren onbekende artiesten voor de eerste keer in Vlaanderen, we smokkelen nieuwe verhalen naar onze gezelschappen en kunsthuisen en we investeren in jong talent van bij ons. Hiermee leggen we de kiemen voor een nieuwe globale artistieke canon.

We beseffen allemaal dat de wereld nooit één groot dorp zal worden, maar we willen bijdragen tot het slopen van mentale grenzen. En wie is beter geplaatst dan de kunstenaar om vooruit te kijken en nieuwe heterotopieën en utopieën vorm te geven.

FR Frontières ouvertes

Met *Donia*, een nieuwe theatertekst van de Brusselse dichter en auteur **Taha Adnan** wordt de taalgrens in de literaire creatie gesloopt. Adnan woont al 22 jaar in Brussel maar schrijft theater en poëzie in het Arabisch over mensen en onderwerpen van hier.

Met het beeldende-kunstproject *De Liens et d'Exils*, werkt onderzoeker en curator **Nadia Sabri** rond de thema's verbinding en ballingschap. Elke ballingschap is een aanleiding voor nieuwe identiteiten en nieuwe verbanden. De kunstenaars **Zainab Andalibe** en **Abdessamad El Montassir** gebruiken de Sahara als decor om te werken rond de ambiguïté tussen natuurlijke en artificiële grenzen, tussen de officiële geschiedenis en alternatieve narraties... **Randa Maroufi** observeert in *Ceuta's Gate* de grens tussen Marokko en Spanje en de impact ervan op mensen die genoodzaakt zijn van smokkelhandel te leven.

Ook in *Sahara Blues* overstijgen het Marokkaanse **Doueh** en het Malinese **Terakraft** de officiële grenzen in de woestijn. De verwantschap in hun muziekstijlen toont dat de natuurlijke omgeving bepalender is dan taal, cultuur, religie en andere grenzen zoals deze tussen Noord-Afrika en Sub-Sahara-Afrika.

In onze *Tarab* reeks verleggen we met **Rajab Suleiman & Khitara** en met **Kudsi Erguner** de grenzen van deze in oorsprong Arabische muziekstijl naar Zanzibar en Turkije.

Nous sommes bien entendu fiers de cette reconnaissance qui ne nous a pas été offerte parce que nous avons présenté les plus grandes ou plus importantes productions. Le jury a surtout apprécié le caractère innovant de notre fonctionnement, à savoir permettre au paysage flamand des arts de la scène de répondre à la nouvelle réalité sur le plan démographique et sociétal. Nous présentons des artistes inconnus, qui se produisent pour la première fois en Flandre, nous infiltrons de nouveaux récits dans nos maisons de la culture et dans nos compagnies de théâtre, nous investissons

Dans notre série *Tarab*, nous déplaçons les frontières de ce style musical arabe à l'origine vers Zanzibar avec **Rajab Suleiman & Khitara** et vers la Turquie avec **Kudsi Erguner**.

Nous avons tous conscience que le monde ne sera jamais un grand village, mais nous souhaitons contribuer à l'abolition des frontières mentales. Et qui est mieux placé que l'artiste pour regarder de l'avant et donner corps à de nouvelles hétérotopies et utopies ?

EN Open borders

In Europe, and in our country, the debate on migration and refugees has been reduced to the simplistic, demagogic and mistaken contrast between advocates and opponents of open borders. But I shall not be discussing this. Nor will I talk about 'Fort Europe' and its visa policy, which impedes or prevents the freedom of movement and mobility of many performing artists from the south.

I want to talk above all about the mental borders that are also characteristic of a part of our cultural and artistic world, and about the power of art to remove these boundaries. Many of the projects we are presenting this season are implicitly or explicitly about borders.

Every year, the Flemish Community celebrates interesting artistic and cultural projects by awarding the *Ultimas*, the Flemish culture prizes. The award of the 2018 Ultima for the performing arts to Moussem signals a clear recognition of our project, which is intended to support performing artists and give them increased visibility, regardless of any notions of identity and diversity. This work eliminates barriers between the local and the international, and between so-called 'world cultures' and 'Western culture'.

We are of course proud to have received this acknowledgement, which was not the result of making the most important or the biggest productions. The jury appreciated above all the innovative nature of our work, making connections between the Flemish performing arts scene and the changing demographic and social reality. We offer unknown performing artists their first introduction into Flanders, we infiltrate new stories into our companies and arts establishments and we invest in young, indigenous talent. In this way we hope to sow the seeds for a new, global artistic canon.

EN Open borders

Donia, a new play by the Brussels poet and author **Taha Adnan**, sweeps away the language borders in literary creation. Adnan has lived in Brussels for 22 years and writes plays and poetry about people and issues he encounters here, but in Arabic.

In the visual art project *De Liens et d'Exils*, the researcher and curator **Nadia Sabri** is working on the themes of connection and exile. Each instance of exile gives rise to new identities and new ties. The artists **Zainab Andalibe** and **Abdessamad El Montassir** use the Sahara as their setting and work on the ambiguity of natural and artificial borders and of the official history and alternative narratives. In *Ceuta's Gate*, **Randa Maroufi** observes the frontier between Morocco and Spain and its impact on people who are compelled to live by smuggling.

In *Sahara Blues*, the Moroccan **Doueh** and the Malian **Terakraft** transcend the official boundaries of the desert. The affinity between their musical styles shows that the natural environment is more of a defining factor than language, culture, religion and other boundaries such as those between North Africa and Sub-Saharan Africa.

In our *Tarab* series we shift the boundaries of this originally Arabic musical style to Zanzibar and Turkey together with **Rajab Suleiman & Khitara** and **Kudsi Erguner**.

We all realise that the world will never be one big village, but we do want to contribute to clearing away mental boundaries. And who better than artists to look to the future and give shape to new heterotopias and utopias?

ARTISTS IN RESIDENCE

2018
2019

NL Moussem ontwikkelde de afgelopen jaren een zeer actieve internationale residencieswerking. Via deze weg ondersteunen we op een duurzame manier en met langlopende trajecten het werk van kunstenaars wiens praktijk in volle ontwikkeling is. Naast de nodige logistieke, inhoudelijke en financiële omkadering krijgen de residenten de gelegenheid om kennis te maken met nieuwe publieken en om hun netwerk in het internationale kunstenerveld te versterken. De Moussem residents willen een stimulans zijn tot daadwerkelijke uitwisseling. Uit de samenwerkingen groeien vaak nieuwe en langdurige artistieke relaties tussen Moussem, de artiesten, de ontvangende huizen en partnerorganisaties.

FR Au cours des dernières années, Moussem a développé une activité très dynamique d'accueil d'artistes en résidence. Par cette voie, nous soutenons de manière durable et à l'aide de trajets à long terme le travail d'artistes dont la pratique artistique est en plein essor. Outre l'encadrement en matière de contenu, de logistique et de financement, nos résidences offrent la possibilité aux participants de rencontrer de nouveaux publics et de consolider leur réseau dans le monde artistique international. Les résidences Moussem souhaitent être un encouragement à de véritables échanges. De ces collaborations naît souvent une relation artistique à long terme entre Moussem, les artistes en résidence, les lieux culturels et les partenaires.

EN The past few years have seen Moussem's international residencies really take off. This allows us to support in a sustainable manner and with long-term projects the work of artists whose practice is in full development. In addition to the necessary logistical, content-related and financial support, the residents also have a chance to face new audiences as well as to build on their network in the international arts field. The idea behind the Moussem residencies is to further active exchange. The collaborations often lead to new and long-term artistic relationships between Moussem, the artists, the venues and partner organisations.

NL

FR

EN

NL

FR

EN

1 Beeldend kunstenaar **Dareen Abbas** groeide op in Damascus en woont en werkt in Brussel. Ze omschrijft haar werk als "fotografische sculpturen", driedimensionale objecten gerelateerd aan kleur, licht en ruimte. Ze studeerde in 2015 af aan het ERG (Ecole de Recherche Graphique) in Brussel, en participeerde aan verschillende residentieprogramma's en tentoonstellingen, waaronder de Taipei Biennale 2016 en het WIELS Residency programme in 2017. Haar nieuwe beeldend werk zal gepresenteerd worden tijdens dit seizoen. Daren werkt ook samen met auteur en regisseur Rimah Jabr en creëert decors en sculpturen voor de voorstelling *Broken Shapes* (première eind 2019). ►► p.8

La plasticienne **Dareen Abbas** a grandi à Damas et vit et travaille désormais à Bruxelles. Elle qualifie son œuvre de « sculptures photographiques », d'objets tridimensionnels liés à la couleur, à la lumière et à l'espace. En 2015, elle termine ses études à l'ERG (École de Recherche Graphique) à Bruxelles et participe à plusieurs programmes et expositions, dont la Biennale de Taïwan de 2016 et le programme de résidence au WIELS en 2017. Cette saison elle présentera une nouvelle œuvre et collabore également avec l'auteur et le metteur en scène Rimah Jabr et crée des décors et sculptures pour la présentation *Broken Shapes* (la première aura lieu fin 2019). ►► p.8

Visual artist **Dareen Abbas** grew up in Damascus and lives and works in Brussels. Her work is concerned with "Photographic Sculptures" a form wherein three dimensional objects are related to colour, lighting and space. Dareen Graduated in 2015 from ERG (School of Graphic Research) in Brussels, and since then she had participated in several residencies and exhibitions, including Taipei Biennial 2016 and WIELS residency program in 2017. She is currently developing a new visual work that she will present during this season. Daren is also working with author and director Rimah Jabr on a series of sets and sculptures which will be presented as a part of the theater piece *Broken Shapes* ends of 2019. ►► p.8

2 **Zainab Andalibe** is lid van de onderzoeks-coöperatie van de Ecole des Beaux-Arts van Clermont-Ferrand en afgestudeerd aan de Beaux-Arts van Montpellier. In 2012 won ze de Félix Sabatierprijs, uitgereikt door het Fabre Museum in Montpellier. Ze nam deel aan tal van groepstentoonstellingen over de hele wereld (Verenigde Staten, Marokko, Zwitserland, Denemarken, Senegal). Ze realiseerde ook verschillende individuele tentoonstellingen in Marokko, Zwitserland en Frankrijk. ►► p.19

Zainab Andalibe est membre de la coopérative de recherche à l'Ecole des Beaux-Arts de Clermont-Ferrand et diplômée des Beaux-Arts de Montpellier. En 2012, elle remporte le Prix Félix Sabatier, décerné par le Musée Fabre à Montpellier. Elle a participé à de nombreuses expositions collectives à travers le monde (Etats-Unis, Maroc, Suisse, Danemark, Sénégal). Elle a réalisé également de nombreuses expositions individuelles au Maroc, en Suisse et en France. ►► p.19

Zainab Andalibe is a member of the research cooperative at the Ecole des Beaux-Arts de Clermont-Ferrand and a graduate of the Beaux-Arts in Montpellier. In 2012, she won the Félix Sabatier Prize, awarded by the Fabre Museum in Montpellier. She has participated in numerous group exhibitions throughout the world (United States, Morocco, Switzerland, Denmark, Senegal). She has also produced individual exhibitions in Morocco, Switzerland and France. ►► p.19

3 **Youness Atbane** woont en werkt tussen Casablanca en Berlijn. Zijn artistieke praktijk vertrekt van een kritische relatie met de kunstwereld, haar actoren en haar geopolitiek. Hij volgde de masteropleiding podiumkunsten aan het CCN van Montpellier en behaalde een master in kunst, literatuur en museologie aan de Universiteit van Nice. Atbane combineert performatieve en narratieve praktijken: live performance, installaties, fotografie en tekeningen zijn onderling met elkaar verbonden en afhankelijk van elkaar. Zijn performance *The Architects* ging in wereldpremière tijdens Moussem Cities Casablanca en is dit seizoen te zien in C-Mine en Arsenaal/Lazarus. De residentie kadert in de nieuwe creatie *Untitled 14 km*.

Youness Atbane vit et travaille entre Casablanca et Berlin. Sa pratique artistique se base sur une relation critique avec le domaine de l'art, ses acteurs et ses géopolitiques. Il a participé au Master Performing Art Program du CCN de Montpellier et a décroché un master in art, littérature et muséologie à l'Université de Nice. Atbane combine la performance et la narration : des performances en direct, installations, photographies et dessins sont reliés entre eux tout en étant indépendants. Sa performance *The Architects* a été dévoilée en première mondiale lors de Moussem Cities Casablanca et sera visible cette saison à C-Mine et Arsenaal/Lazarus. La résidence s'inscrit dans le cadre de la nouvelle création *Untitled 14 km*.

Youness Atbane lives and works between Casablanca and Berlin. His artistic practice is based on a critical relationship with the art world, its actors and its geopolitics. He took the master's performing arts programme at the CCN of Montpellier and obtained a master's in art, literature and museology at the University of Nice. Atbane combines performative and narrative practices: live performance, installations, photography and drawings are interconnected and independent of one another. His performance titled *The Architects* had its world premiere during Moussem Cities Casablanca and can be seen this season in C-Mine and Arsenaal/Lazarus. The residence is in the framework of the new creation *Untitled 14 km*.

4 **Hanane El Farissi** woont en werkt tussen Rabat en Brussel. Ze studeerde af aan het Institut National des Beaux-Arts de Tétouan en aan de Ecole Nationale Supérieure des Arts Visuels de La Cambre in Brussel, en volgt momenteel een postgraduaat aan het HISK in Gent. Haar beeldend werk, installaties en performances vertrekken van alledaagse, vaak huiselijke objecten en gebaren, die met vrouwen geassocieerd worden. De constructie van het individu, wat ons en ons geheugen definiert, vormen het middelpunt van haar artistieke benadering. Via verschillende media onderzoekt ze stereotypen en representaties. De kunstenares onderzoekt ook het triviale of anekdotische om de waarden in vraag te stellen die vandaag onze smaak en geest bepalen. ►► p.10,19

Hanane El Farissi vit et travaille à Rabat et à Bruxelles. Elle est diplômée de l'Institut National des Beaux-Arts de Tétouan et de l'Ecole Nationale Supérieure des Arts Visuels de La Cambre à Bruxelles, et poursuit actuellement un post-diplôme à l'Ecole Supérieur des Arts Hisk à Gent en Belgique. Son travail sculptural, ses installations et ses performances reposent sur des objets et des gestes quotidiens, souvent domestiques, attribués à la femme. La construction de l'individu, ce qui le définit et la mémoire construisent le centre de sa démarche artistique. À travers de multiples médiums, elle scrute les chaînes des stéréotypes et des représentations. L'artiste recherche également des faits triviaux ou anecdotiques pour remettre en question les valeurs qui régissent le fonctionnement de notre goût et de notre esprit contemporains. ►► p.10,19

Hanane El Farissi lives and works between Rabat and Brussels. She graduated from the Institut National des Beaux-Arts de Tétouan and the Ecole Nationale Supérieure des Arts Visuels de La Cambre in Brussels, and is currently following a postgraduate course at the HISK in Ghent. Her visual work, installations and performances are based on everyday, often homely objects and gestures, which are associated with women. The construction of the individual, what defines us and our memory, are at the centre of her artistic approach. She researches stereotypes and representations through various media. The artist also investigates the trivial or anecdotal to question the values that today determine our tastes and minds. ►► p.10,19

5 **Rimah Jabr** studeerde aan het RITCS in Brussel. Na opgemerkte voorstellingen in het kader van haar opleiding schreef en registreerde ze de Moussem-productie *High Heels and Stuffed Zucchini*. In 2017 ging *Raya* in première, een samenwerking tussen het Paleis, DE MAAN en Moussem, op basis van de eerste jeugdtheatertekst van haar hand (opnieuw op tournee dit seizoen). Met beeldend kunstenares Dareen Abbas werkt ze aan *Broken Shapes*, een fictieve documentaire voorstelling gebaseerd op een onderzoek naar de ervaring van verschillende fysieke en mentale ruimtes. Haar werk is gekenmerkt door een bizarre lichtheid en absurditeit, met humor als wapen.

Rimah Jabr a étudié au RITS à Bruxelles. Après des représentations remarquées réalisées dans le cadre de sa formation, elle a écrit et dirigé la production Moussem *High Heels and Stuffed Zucchini*. 2017 a été l'année de la première de *Raya*, une coproduction de Moussem, het Paleis et DE MAAN, basée sur son premier texte jeune public (de nouveau en tournée cette saison). Ensemble avec la plasticienne Dareen Abbas elle travaille sur *Broken Shapes*, une présentation documentaire fictive basée sur une enquête sur l'expérience de différents espaces physiques et mentaux. Son travail se caractérise par une étrange légèreté et de l'absurdité, l'humour lui servant d'arme.

Rimah Jabr studied at the RITCS in Brussel. Following noteworthy performances that were part of her studies, she wrote and directed the Moussem production *High Heels and Stuffed Zucchini*. 2017 saw the premiere of *Raya*, a collaboration between het Paleis, DE MAAN and Moussem, based on the first youth theatre piece she wrote (on tour again this season). Together with visual artist Dareen Abbas she is working on *Broken Shapes*, a fictional documentary performance based on research carried out on the experience of various physical and mental spaces. Rimah's work is characterised by a bizarre lightness and absurdity, with humour as a weapon.

6 **Chrystèle Kodr** is auteur, regisseur en actrice en volgde theateropleidingen in Beiroet en Brussel. **Wael Ali** is eveneens theatermaker en auteur, en studeerde in Damascus en Lyon. Hun ontmoeting in 2013 en de daaropvolgende correspondentie over een oude cassetteopname uit 1976 met het verhaal van oom van Kodr, brengt hen samen voor de creatie *Titre Provisoire*. Tijdens hun residentie werken ze aan een monoloog en een installatie die met de voorstelling een triologie gaan vormen. Beiden zijn ook te gast tijdens Moussem Cities Damascus.

Chrystèle Khodr est une auteure, metteuse en scène et actrice qui a suivi des études en théâtre à Beyrouth et à Bruxelles. **Wael Ali** est également metteur en scène et auteur ; il a fait ses études à Damas et à Lyon. Leur rencontre en 2013 et la correspondance qui s'ensuivit à propos d'une ancienne cassette audio de 1976 narrant le récit de l'oncle de Khodr donna naissance à leur création commune *Titre Provisoire*. Pendant leur résidence, ils vont travailler sur un monologue et une installation qui constitueront une triologie avec la présentation. On retrouvera Chrystèle et Wael aussi dans le cadre de Moussem Cities Damascus.

Chrystèle Kodr is writer, director and actress and studied theatre in Beirut and Brussels. **Wael Ali** is also a theatre-maker and writer and studied in Damascus and Lyon. Their meeting in 2013 and their subsequent correspondence regarding an old cassette recording from 1976 of the story of Kodr's uncle has resulted in their collaborating on *Titre Provisoire*. During their residency they will be working on a monologue as well as an installation that will form a trilogy with the performance. Both are also performing during Moussem Cities Damascus.

7 **Bashar Murkus** is toneelauteur en regisseur, en stichtend ensemblelid van Khashabi, een onafhankelijk theater van Palestijnse makers in Haifa. Zijn werk wordt ondersteund door Moussem en was ondermeer te zien in Palestina, Frankrijk, België, Tunesië, Ierland en de Verenigde Staten. Murkus studeerde aan de universiteit van Haifa, waar hij nu spel en regie onderwijst. Khashabi Theatre schept ruimte voor kunstenaars die vrij willen experimenteren en alternatieve vormen van theater willen onderzoeken en ontwikkelen. Zijn residentie dit seizoen kadert in de nieuwe creatie *Observation Room*, een voorstelling rond het thema radicaliteit.

Bashar Murkus est un auteur et metteur en scène palestinien ; il est membre fondateur de l'ensemble Khashabi, un théâtre indépendant de réalisateurs de théâtre palestiniens à Haifa. Son travail, soutenu par Moussem, a été présenté en Palestine, en France, en Belgique, en Tunisie, en Irlande et aux États-Unis. Murkus a étudié à l'Université de Haifa, où il enseigne maintenant le théâtre et la mise en scène. Le théâtre Khashabi est un espace dédié aux artistes qui souhaitent librement expérimenter, mais aussi examiner et développer des formes alternatives de théâtre. Cette saison, sa résidence s'inscrit dans le cadre de la nouvelle création *Observation Room*, une présentation sur le thème du radicalisme.

Bashar Murkus is a playwright and director and founding member of the Khashabi ensemble, a group of independent Palestinian theatre-makers in Haifa. His work is supported by Moussem and has been shown in Palestine, France, Belgium, Tunisia, Ireland and the United States. Murkus studied at the University of Haifa, where he teaches acting and directing. Khashabi Theatre gives artists the opportunity to freely experiment and research and develop alternative forms of theatre. His residency this season is part of the new creation *Observation Room*, a performance on the theme of radicalism.

8 Sinds 2014 ondersteunt en produceert Moussem het oeuvre van choreograaf en performer **Radouan Mriziga**. Na de triologie 55, 3600 en 7, performances waar de relatie tussen beweging, architectuur en compositie centraal staat, creëerde Radouan in het kader van Moussem Cities Casablanca 8, een performance met twee jonge Marokkaanse dansers. Dit seizoen presenteert hij 8.2 zijn eerste voorstelling voor een jong publiek, een coproductie van Moussem, het Paleis en FABULEUS. Met scenograaf en compagnon de route Jozef Wouters werkt hij aan een nieuwe productie — een duet waarin ze zoeken naar de raakpunten en verschillen in hun werk. In het kader van het Performatik festival van het Kaaitheteater presenteert Radouan in maart 2019 *0.kanal*. ►► p.33

Depuis 2014, Moussem soutient et produit l'œuvre du chorégraphe et danseur **Radouan Mriziga**. Après la triologie 55, 3600 et 7, des performances dans lesquelles il examine la relation entre le mouvement, l'architecture et la composition, Radouan a créé dans le cadre de Moussem Cities Casablanca 8, une réalisation mettant en scène deux jeunes danseurs marocains. Il revient cette saison avec 8.2, sa première présentation adressée à un jeune public, une coproduction de Moussem, het Paleis et FABULEUS. Il travaille avec le scénographe Jozef Wouters, son compagnon de route, sur une nouvelle production — un duo dans lequel ils vont à la recherche des similitudes et différences de leur travail. Dans le cadre du festival Performatik du Kaaitheteater, Radouan présentera *0.kanal* en mars 2019. ►► p.33

Since 2014 Moussem has been supporting and producing the work of choreographer and performer **Radouan Mriziga**. Following the trilogy 55, 3600 and 7, performances that centred around the relationship between movement, architecture and composition, Radouan created in the context of Moussem Cities Casablanca 8 a performance with two young Moroccan dancers. This season he will be presenting 8.2, his first performance for a young audience, a coproduction between Moussem, het Paleis and FABULEUS. Along with scenographer Jozef Wouters, his fellow traveller, he is working on a new production — a duet in which they go in search of the common ground and differences in their work. As part of the Performatik festival of the Kaaitheteater, Radouan will be presenting *0.kanal* in March 2019. ►► p.33

DAREEN ABBAS

The Chameleon (work in progress)

Installation 2018

*Technique: Plaster mould casting, latex,
wood, paint, lighting*

NL *The Chameleon* is een scenografisch/sculpturaal werk dat licht, decor, ruimte en menselijke figuren zoals maskers, poppen en mannequins in zich opneemt. Het werk behandelt bepaalde psychologische toestanden of realiteiten zoals zelfreflectie, claustrofobie en nabootsing doorheen hun onlosmakelijke relatie met materie, architectuur en object. Door middel van licht, beeldcompositie en geluid wil het werk een soort innerlijk landschap oproepen met een eigen realiteit.

FR *The Chameleon* est une œuvre scénographique/sculpturale qui incorpore décor, lumière, de l'espace et des figures humaines comme des masques, des poupées et des mannequins. L'œuvre traite de certains états ou réalités psychologiques tels que l'autoréflexion, la claustrophobie et l'imitation à travers leur relation inséparable avec la matière, l'architecture et l'objet. Par la lumière, la composition de l'image et le son, la pièce vise à évoquer une sorte de paysage intérieur avec sa propre réalité.

EN *The Chameleon* is a scenographic/sculptural piece that incorporates lighting, décor, space and human figures such as masks, dolls and mannequins. The work deals with certain psychological states or realities such as self-reflection, claustrophobia and mimicry through their inseparable relation to matter, architecture and object-hood. Through lighting, visual composition and sound, the piece aims at creating a sort of internal landscape that has a reality of its own.

HANANE EL FARSSI

Basculement

Installation 2017

Technique: Mixed media, paint on ceramics

NL *Basculement* bestaat uit twee stevige bourgeois eiken vitrinekasten, van binnenuit verlicht. De traditionele kasten tonen fijne witte porseleinen borden. Een van beide kasten is gekanteld. Dit bevreemdend element, zowel spectaculair als vertrouwd, nodigt uit om van dichtbij te kijken. Daar, voorbij de spiegel van de comfortabel geïnstalleerde bourgeoisie, verschijnen de motieven, een vreemde verzameling tekeningen, accessoires voor gewelddaden...

FR *Basculement* est composée de deux vitrines bourgeois et robustes en chêne, éclairées de l'intérieur. Fidèles à leur usage traditionnel, les armoires présentent de fines assiettes de porcelaine blanche ornementées. Une des deux armoires se présente basculée sur deux pieds. À la fois spectaculaire et familière, cette première étrangeté mène le spectateur à y regarder de plus près. Là, passant le miroir de la bourgeoisie confortablement installée, les motifs apparaissent, dévoilant une collection étrange de dessins d'accessoires nécessaires à tout acte de violence....

EN *Basculement* consists of two sturdy bourgeois oak display cabinets, illuminated from the inside. The traditional cabinets show fine white porcelain plates. One of the two cabinets is tilted. This surprising element, both spectacular and familiar, invites you to take a closer look. There, beyond the mirror of the comfortably installed bourgeoisie, appear the motifs, a strange collection of drawings, accessories for acts of violence...

Enchanting

TARAB

NL Binnen de brede Arabische muzikale traditie is **tarab** een sleutelbegrip. Het is de ervaring van bevrijdende extase wanneer muziek en poëzie, emotie en sfeer, uitvoerders en publiek één worden. Centraal in de tarab-ervaring staat de verheven vorm van zang, vereeuwigd door de mythische Oum Kalthoum. Dit tweede seizoen in de tarab-reeks gepresenteerd door Moussem en BOZAR brengt prominente ensembles en vertolkers uit Marokko, Tanzania, Egypte en Turkije.

FR **Tarab** est un concept clé dans la vaste tradition musicale arabe. Il désigne l'expérience de conscience élargie ressentie quand tout coïncide : musique, poésie, émotion et ambiance, mais aussi la connexion absolue entre les musiciens et le public. Le chant occupe une place centrale dans le tarab, sous une forme noble perpétuée par la mythique Oum Kalthoum. Dans cette deuxième saison de la série tarab présentée par Moussem et BOZAR, des ensembles et interprètes de renom sont mis en avant du Maroc, de Tanzanie, d'Égypte et de Turquie.

EN **Tarab** is a key concept within the broad Arab musical tradition. It is the experience of liberating ecstasy when music and poetry, emotion and atmosphere, performers and audience become one. Central to the tarab experience is the sublime form of singing, immortalized by the mythical Oum Kalthoum. This second season in the tarab series, presented by Moussem and BOZAR, will feature prominent ensembles and performers from Morocco, Tanzania, Egypt and Turkey.

© Samuel Duplaix

Cairo Opera Orchestra

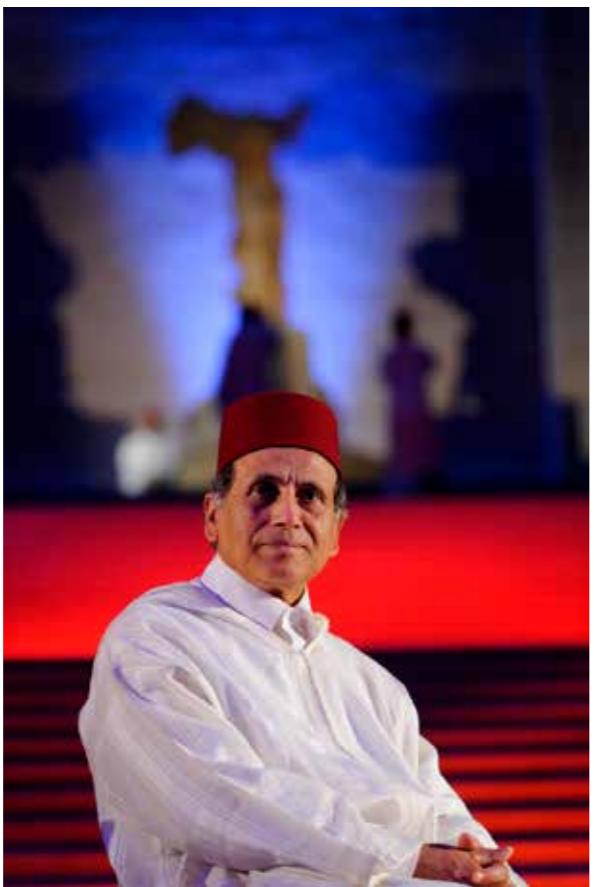
Hommage à Farid El Atrash, Mohammed Abdel Wahab & Abdel Halim Hafez

11.09.2018 – BOZAR

NL Sinds de oprichting in 1994 speelt het internationaal gereputeerde **Cairo Opera Orchestra** een vooraanstaande rol in de Egyptische muziekcène. Het nieuwe programma dat ze in Brussel presenteren is een eerbetoon aan de mooiste mannelijke stemmen uit de Arabische muziek van de twintigste eeuw: Farid El Atrash, Mohammed Abdel Wahab en Abdel Halim Hafez. Deze drie iconische vertolkers (de mannelijke tegenhangers van stemmen als Asmahan en Oum Kalthoum) leverden een belangrijke bijdrage aan de vernieuwing van het Arabisch repertoire, door het gebruik van moderne ritmes en orkestraties. Het 19-koppige Cairo Opera Orchestra brengt een bloemlezing van de meest gekende titels uit hun immens repertoire.

FR Depuis sa création en 1994, l'**Orchestre de l'Opéra du Caire**, à la réputation internationale, joue un rôle de premier plan sur la scène musicale égyptienne. Le nouveau programme qu'il présentera à Bruxelles est un hommage aux plus belles voix masculines de la musique arabe du vingtième siècle : Farid El Atrash, Mohammed Abdel Wahab et Abdel Halim Hafez. Ces trois chanteurs au talent immense (ils sont les homologues des grandes chanteuses féminines Asmahan et Oum Kalthoum) ont largement contribué au renouveau de la musique arabe en incorporant des rythmes et des orchestrations modernes. L'Orchestre de l'Opéra du Caire, composé de 19 personnes, rend hommage aux titres les plus connus de leur immense répertoire.

EN Since it was founded in 1994, the internationally renowned **Cairo Opera Orchestra** has played a prominent role in the Egyptian music scene. The new programme that it will be presented in Brussels is a tribute to the most beautiful male voices of twentieth century Arabic music: Farid El Atrash, Mohammed Abdel Wahab and Abdel Halim Hafez. These three iconic performers (the male counterparts of voices such as Asmahan and Oum Kalthoum) made an important contribution to the revamping of the Arabic repertoire by using contemporary rhythms and orchestrations. The 19-piece Cairo Opera Orchestra will be playing a selection of the best-known titles from their vast repertoire.

TARAB**TARAB**

© Guenel

Mohamed Briouel & Orchestre arabo-andalou de Fès

05.04.2019 – BOZAR

NL Mohamed Briouel (1954) gaat als jongeling in de leer bij de gerenommeerde musicus Hadj Abdelkrim Raïss. Hij vervoegt al snel diens orkest, excelleert in het bespelen van de klassiek oosterse viool en verdiept zich in de Arabisch-Andalusische tarab. Een veelgelauderde muzikale carrière volgt. Deze uitmuntende violist, orkestleider en muziekpedagoog is de laatste jaren te zien op internationale podia met een programma van Arabisch-Andalusisch en Sefardisch klassiek repertoire. Zijn orkest, het **Orchestre arabo-andalou de Fès**, wordt beschouwd als het oudste en meest gerenommeerde ensemble in deze muziekgenres, geroemd om zijn authentieke vertolkingen.

EN As a young man, **Mohamed Briouel** (1954) studied under the celebrated musician Hadj Abdelkrim Raiss. It wasn't long before he joined the man's orchestra, excelled in playing the traditional Eastern violin and became absorbed in the Arab-Andalusian tarab. A highly-acclaimed career in music followed. In recent years, this outstanding violinist, orchestra leader and music pedagogue has graced international stages with a programme of Arabic-Andalusian and Sephardic traditional repertoire. His orchestra, the **Orchestre arabo-andalou de Fès**, is considered to be the oldest and most celebrated ensemble in these music genres, recognised for its authentic interpretations.

FR Eeuwenlang was Zanzibar een kruispunt voor handelsreizigers en migranten. Daarom horen we in deze vorm van tarab naast Afrikaanse en Arabische ook Indische en Europese invloeden. In 2012 blaast de virtuoze qanunspeler **Rajab Suleiman** nieuw leven in de traditie. Hij brengt violisten, zangers, accordeonisten en oed-spelers samen in de groep **Kithara** en mixt de Ottomaanse en Arabische maqam met Cubaanse ritmes, Indische klanken en lokale ngoma-verhalen. Suleiman en Kithara toerden de jongste jaren door Europa, de Verenigde Staten, Australië en Tanzania.

© WG Jafrazi Media

Rajab Suleiman & Kithara

11.05.2019 – BOZAR

EN For centuries Zanzibar was a cross-roads for commercial travellers and migrants. Consequently, in this form of tarab, besides African and Arabic influences, we also hear those of India and Europe. In 2012 the virtuoso qanun player **Rajab Suleiman** breathed new life into the tradition. He brought together violinists, singers, accordionists and oud players under the name of **Kithara** and mixes the Ottoman and Arabic maqam with Cuban rhythms, Indian sounds and locale ngoma stories. In recent years Suleiman and Kithara have toured Europe, the United States, Australia and Tanzania.

© Jan Locus

Kudsi Erguner & Lâmekân Ensemble

25.05.2019 – BOZAR

NL De ney is een fluit uit het Midden-Oosten met een bezwerende, bijna mystieke klank. Het instrument speelde in zijn lange geschiedenis een centrale rol in de soefi-traditie, als hulpmiddel voor de soefimysticus in zijn zoektocht naar goddelijke inspiratie.

Kudsi Erguner is een absolute Ney-virtuoos, die meesterlijk authentiek repertoire vertolkt, maar ook improviseert en experimenteert, wat resulteerde in samenwerkingen met Peter Gabriel, Maurice Béjart, Peter Brook en vele anderen. Erguner wordt voor dit concert geruggesteund door het **Lâmekân Ensemble**. Lâmekân — wat zo veel betekent als "non-plaats": een toestand van geestelijke verheffing — is een jong Turks-Europees sextet dat zich toelegt op Turkse klassieke muziek. Onder leiding van musicoloog en oedspayer **Tristan Driessens** maakt Lâmekân het bruisende leven tijdens het Ottomaanse Rijk bijna tastbaar.

FR Le ney est une flûte du Moyen-Orient à la sonorité mystérieuse et envoûtante, qui a joué un rôle central dans la tradition soufie, outil du soufi mystique utilisé dans la quête d'une divine inspiration.

Kudsi Erguner est un véritable virtuose du ney, qui joue un répertoire authentique avec brio, mais improvise et expérimente également. Il a collaboré avec des artistes comme Peter Gabriel, Maurice Béjart, Peter Brook et bien d'autres encore. Pour ce concert, Erguner jouit du soutien de l'**Ensemble Lâmekân**. Lâmekân — qui signifie « non-lieu », un état d'élévation de l'esprit — est un jeune sextuor turco-européen qui se consacre à la musique classique turque. Sous la direction du musicologue et joueur d'oud **Tristan Driessens**, Lâmekân rend presque tangible la vie animée à l'époque de l'Empire ottoman.

EN The ney is a flute from the Middle East with a hypnotic, nearly mystical sound. In its long history the instrument has played a primary role in the Sufi tradition, an aid for the Sufi mystic in his search for divine inspiration.

While **Kudsi Erguner** is an absolute virtuoso of the ney flute and performs the authentic repertoire in a masterly fashion, he also improvises and experiments and this has resulted in his collaborating with Peter Gabriel, Maurice Béjart, Peter Brook and many others. For this concert, Erguner will be joined by the **Lâmekân Ensemble**. Lâmekân — which means as much as "non-place": a state of spiritual exaltation — is a young Turkish-European sextet that specialises in playing Turkish traditional music. Led by musicologist and oud player **Tristan Driessens**, Lâmekân makes the vibrant times of the Ottoman Empire seem nearly tangible.

RÓSA ÓMARSÐÓTTIR

Secondhand Knowledge

Moussem ondersteunt dit seizoen het onderzoekstraject Secondhand Knowledge van de IJslandse choreografe en danseres Rósa Ómarsdóttir.

Cette saison, Moussem soutient le projet de recherche Secondhand Knowledge du chorégraphe et danseur islandais Rósa Ómarsdóttir.

This season Moussem supports the research project Secondhand Knowledge by the Icelandic choreographer and dancer Rósa Ómarsdóttir.

Waar komen ideeën vandaan, wat is hun oorsprong en hoe wordt die kennis gedeeld? Deze vragen worden al eeuwenlang gesteld. Mark Twain schreef ooit dat "alle ideeën tweedehands zijn, bewust en onbewust gehaald uit een miljoen externe bronnen, en dagelijks gebruikt door de verzamelaar ervan, met een trots en tevredenheid vanuit het bijgeloof dat hijzelf er aan de basis van ligt". Misschien zijn alle ideeën tweedehands, en hoe vertaalt zich dat naar kennis in het algemeen? Bestaat er zo iets als eerste- of tweedehandskennis? Deze vragen waren de aanleiding voor een onderzoeksproject over dans dat **Rósa Ómarsdóttir** in 2016 startte in de vorm van interviews en workshops op verschillende plaatsen in Europa. Nu wil Rosa dit project buiten Europa verderzetten om de westerse eurocentrische canon van kennis en geschiedenis verder te bevragen.

Lees meer: www.moussem.be

D'où viennent les idées, quelle est leur origine et comment ces connaissances sont-elles partagées ? Ces questions sont posées depuis des siècles. Mark Twain a écrit un jour que « toutes les idées sont d'occasion, consciemment et inconsciemment extraites d'un million de sources externes, et utilisées quotidiennement par le collectionneur avec fierté et satisfaction, convaincu qu'il se trouve lui-même au cœur de celles-ci. » Peut-être que toutes les idées sont d'occasion, et comment cela se traduit-il en connaissances en général ? Existe-t-il des connaissances de première ou de seconde main ? Ces questions ont donné lieu à un projet de recherche sur la danse que **Rósa Ómarsdóttir** a commencé en 2016 sous forme d'interviews et d'ateliers dans différents endroits d'Europe. Rosa veut maintenant poursuivre ce projet en dehors de l'Europe afin de remettre en question le canon eurocentrique occidental sur la connaissance et l'histoire.

En savoir plus: www.moussem.be

Where do ideas come from, where do they originate from and how is that knowledge shared? These questions have been asked for centuries. Mark Twain once wrote that "all ideas are secondhand, consciously and unconsciously drawn from a million outside sources, and used daily by the gatherer with a pride and satisfaction born of the superstition that he originated them". Perhaps all ideas are secondhand, and how does that translate to knowledge in general? Is there such a thing as first- or secondhand knowledge? These questions were the spark of a research project on dance which **Rósa Ómarsdóttir** started in 2016 and conducted in the form of interviews and workshops in different places around Europe. Now Rosa wants to extend this project outside of Europe to challenge further the Western/Euro-centric canon of knowledge and history.

Read more: www.moussem.be

**RANDA MAROUFI
ABDESSAMAD EL MONTASSIR
SADDIE CHOUA
ZAINAB ANDALIBE
HASSAN Darsi
WIAME HADDAD
HANANE EL FARSSI**

curator/commissariat
NADIA SABRI

Production
**BOGHOSSIAN FOUNDATION-VILLA EMPAIN
& MOUSSEM NOMADIC ART CENTRE**

Supported by Wallonie-Bruxelles International & Ambassade du Maroc en Belgique

NL *De Liens et d'Exils* (Over banden en ballingschap) is een residentie- en tentoonstellingsproject dat kunstenaars uitnodigt om deel te nemen aan een reflexieve en experimentele benadering van de betekenis van het creëren of verbreken van banden in onze huidige maatschappij. Het project wil de ambiguïteit en spanningen belichten die het doorsnijden van banden genereert.

Vanuit verschillende artistieke invalshoeken wordt de realiteit van het verbinden onderzocht: territoriale banden, emotionele banden, banden tussen generaties via een collectief geheugen, fysieke banden, banden met objecten... De ballingschaps-typologie versterkt de broosheid van samenhorigheid en drijft ons vermogen tot (samen)leven tot het uiterste.

De Liens et d'Exils houdt verschillende realiteitsstructuren uit verschillende tijden tegen het licht, en vraagt zich af welke de mogelijkheden er vandaag nog zijn om zin te geven aan principes als samenleven en verbinden en wat de beperkingen daarvan zijn.

FR *De Liens et d'Exils* est un projet de résidences et d'exposition d'art qui invite plusieurs artistes à une approche réflexive et expérimentale sur le sens de faire du lien ou de le défaire dans nos sociétés contemporaines. Ce projet vise à mettre en exergue les zones d'ambiguïté et celles de tension que génère l'effritement du rapport.

Au travers des différentes approches artistiques, les réalités de mise en lien seront questionnées : des liens territoriaux, des liens émotionnels, des liens intergénérationnels d'une mémoire collective, des liens physiques, ou encore des liens d'objets... La typologie exilique renforce la fragilité du rapport et pousser à leurs limites nos capacités de co/exister.

De Liens et d'Exils met en filigrane plusieurs trames de réels, en plusieurs temporalités, autour des possibilités et des limites aujourd'hui de produire encore du sens sur des principes comme celui de la coexistence et de la mise en lien.

EN *De Liens et d'Exils* (About ties and exile) is a residency and exhibition project that invites artists to take part in a reflexive and experimental approach to the meaning of creating or breaking ties in our current society. The project aims to shed light on the ambiguity and pressures generated by cutting ties.

From various artistic angles, the reality of connecting is examined: territorial bonds, emotional bonds, bonds between generations via a collective memory, physical bonds, bonds with objects... The typology of exile reinforces the fragility of solidarity and drives our capacity for (co-)living to the extreme.

De Liens et d'Exils examines different reality structures from different times, and questions what the possibilities are today for giving meaning to principles such as living together and connecting and what the limitations are.

MAS RAH FESTI VAL

28-29.11.18

THÉÂTRE LA BALSAMINE

NL In verschillende formats werkt Moussem in een gelaagd en langdurend project aan de ontsluiting en de introductie van 'nieuw' repertoire. Een project dat het DNA van onze werking weergeeft: het bevragen van de heersende artistieke canon en het introduceren van vitale narratieve die een nieuwe artistieke scene mee vorm kunnen geven.

Met diverse en wisselende partnerschappen zet Moussem zijn nomadisch karakter in om bestaande structuren te doorbreken en nieuwe bruggen te slaan. Internationaal en lokaal, voorbij taalbarrières en geijkte paden zijn we steeds op zoek naar uitwisseling en gemeenschappelijk grond.

In 2018 viert Wallonie-Bruxelles International een 'Marokkaans cultureel jaar'. Binnen deze context slaan we de handen ineen met onze Brusselse partner voor een tweedaags festival rond Brussels-Marokkaans theaterrepertoire. Een programma dat verbindingen legt tussen schrijvers, makers en publiek en een zicht geeft op de hedendaagse praktijk van het theater. Het festival wil de kennis van elkaar's terrein vergroten en een dialoog tussen Belgische en Marokkaanse kunstenaars bevorderen. Een dialoog die bij kan dragen aan een toekomstig gedeeld en gemeenschappelijk repertoire. Het programma met twee voorstellingen, tekstlezingen en een rondetafelgesprek kwam tot stand in nauwe samenwerking met La Charge du Rhinocéros. 'La Charge' is een Brussels productiehuis dat focus heeft op een uitwisseling met het zuid mediterrane gebied en dat met zijn specifieke kenmerken complementair is aan de werking van Moussem.

Op de Moussem-website vindt u het volledige programma.

PRODUCTION MOUSSEM & LA CHARGE DU RHINOCÉROS
SUPPORTED BY WALLONIE-BRUXELLES INTERNATIONAL

FR Moussem travaille sous différents formats dans un projet stratifié et à long terme à l'ouverture et à l'introduction d'un « nouveau » répertoire. Un projet qui reflète l'ADN de notre fonctionnement : le questionnement du canon artistique actuel et l'introduction de narrations vitales qui contribuent à façonner une nouvelle scène artistique.

Grâce à différents partenariats changeants, Moussem exploite son caractère nomade pour percer des structures existantes et jeter de nouveaux ponts. Sur les plans international et local, au-delà des barrières linguistiques et chemins tracés, nous sommes constamment en quête d'échange et d'une base commune.

En 2018, Wallonie-Bruxelles International fêtera une année culturelle Marocaine. Dans ce contexte, nous avons collaboré avec notre partenaire bruxellois afin de présenter un festival de deux jours consacré au répertoire théâtral marocain. Un programme qui fait le lien entre auteurs, créateurs et public et qui lève le voile sur la pratique contemporaine du théâtre marocain. Le festival souhaite accroître les connaissances du terrain de chacun et favoriser un dialogue entre artistes belges et marocains. Un dialogue qui contribuera à un répertoire futur partagé et commun. Le programme, composé de deux présentations, de lectures de texte et d'une table ronde, a vu le jour en étroite collaboration avec La Charge du Rhinocéros. « La Charge » est une maison de production bruxelloise qui se concentre sur l'échange avec la région du Sud de la Méditerranée et dont les caractéristiques spécifiques complètent le fonctionnement de Moussem. Vous trouverez le programme complet sur le site de Moussem.

EN Using different formats, Moussem is working in a layered and long-term project on the opening up and introduction of 'new' repertoire. A project that reflects the DNA of our work: the questioning of the prevailing artistic canon and the introduction of vigorous narratives that can help shape a new artistic scene.

With diverse and variable partnerships, Moussem uses its nomadic character to break through existent structures and build new bridges. Both internationally and domestically, we leave language barriers and traditional paths behind and continue our search for exchange and common ground.

In 2018 Wallonie-Bruxelles International is celebrating a 'Moroccan cultural year'. In this context we shall be joining forces with our Brussels partner for a two-day festival of Moroccan theatre repertoire. A programme whose objective is to make connections between writers, producers and audience and which gives an insight into the contemporary practice of Moroccan theatre. The festival intends to enlarge the knowledge of each other's terrain and promote dialogue between Belgian and Moroccan artists. A dialogue that can contribute to a shared and common repertoire in the future. The programme, composed of two performances, readings and a round table discussion came about in close collaboration with La Charge du Rhinocéros. 'La Charge' is a Brussels production company that focuses on exchanges with the southern Mediterranean area and with its specific characteristics is complementary to how Moussem works. The complete programme can be found on the Moussem website.

© Hamadi

HAMADI / LA CHARGE DU RHINOCÉROS

Maman (*je vois sans yeux et sans bouche je crie*)

NL Hamadi is een veelzijdig artiest; hij is schrijver, regisseur en acteur. De laatste 30 jaar heeft hij zijn stempel gedrukt op de Belgische theaterscene met krachtige teksten en met zijn sobere en effectieve esthetiek. Met zijn vorige creaties *Papa est en voyage*, *Barbarians* en *Sans ailes et sans racines*, kijkt Hamadi scherp en helder naar de thema's die het debat vandaag beheersen.

Maman is een universeel en tijdloos liefdesverhaal, het oudste ooit...

Maman is de figuur die bepalend is, een vitale aanwezigheid waarvan men zich probeert los te rukken, maar waarvan men het te snelle en onvermijdelijke afscheid betreurt...

Maman is de migranten-moeder, bewonderd door haar volwassen zoon, maar die veel momenten van schaamte bezorgde aan het jongetje dat zo graag onopgemerkt was gebleven.

Maman is ook de stad die een tienjarige Marokkaanse Berber adopteert, of omgekeerd...

Maman is een reeks personages die verankerd zijn in Brussel, in haar taal, haar accent, haar jovialiteit en haar syncretisme.

Maman is een geestig eerbetoon aan deze stad en aan haar anonieme inwoners, die Hamadi's jeugd hebben gedefinieerd en een onuitwisbare stempel op hem hebben gedrukt.

Text, performance, vocalist and director: Hamadi
Outside eye: Soufian El Boubsi
Lighting and video: Frédéric Nicaise
Music and vocals: Morgiane El Boubsi & Romain Dandoy
Production: La Charge du Rhinocéros
With the support of SACD

FR Hamadi est un artiste complet ; il est écrivain, metteur en scène et acteur. Au cours de ces 30 dernières années, il a influencé la scène théâtrale belge avec des textes forts à l'esthétique puissante et efficace. Avec ses créations précédentes *Papa est en voyage*, *Barbarians* et *Sans ailes et sans racines*, Hamadi jette un regard clair et tranchant sur les thèmes aujourd'hui au cœur du débat.

Maman, c'est une histoire d'amour universelle et intemporelle, la plus vieille qui soit...

Maman, c'est cette figure qui vous marque au fer rouge. Une présence vitale dont on cherche à s'affranchir, mais dont on regrette déjà le départ trop rapide et pourtant inéluctable...

Maman, c'est cette mère immigrée, qui suscite l'admiration de son fils devenu adulte, mais qui a généré bien des moments de honte au petit garçon qui aurait tant aimé passer inaperçu.

Maman, c'est aussi cette ville qu'un jeune berbère marocain de 10 ans va adopter, à moins que ce ne soit le contraire...

Maman, c'est une kyrielle de personnages ancrés dans un territoire bruxellois, sa langue, son accent, sa jovialité et son syncrétisme.

Hamadi rend un vibrant hommage à cette ville et ses habitants anonymes qui ont émaillé son enfance et ont laissé en lui une trace indélébile.

EN Hamadi is a multifaceted artist; he is writer, director and actor. Over the last thirty years he has left his mark on the Belgian theatre scene with powerful texts and with his plain and effective aesthetics. In his previous creations *Papa est en voyage*, *Barbarians* and *Sans ailes et sans racines* Hamadi takes a critical and clear look at the subjects that dominate the debate today.

Maman is a universal and timeless love story, the oldest ever...

Maman is the figure, a determining factor, a vital presence from whom one tries to shake oneself free and yet regrets the quick and inevitable farewell...

Maman is the migrant mother, admired by her grown-up son but when young gave him many moments of shame when he would have much preferred to pass unnoticed.

Maman is also the city that adopts a young Moroccan Berber of ten, or the opposite way around...

Maman is a number of characters firmly-rooted in Brussels, in its language, its accent, its joviality and its syncretism.

Maman is a witty tribute to this city and its anonymous residents who defined Hamadi's youth and who have left an indelible mark on him.

MAMAN (JE VOIS SANS YEUX ET SANS BOUCHE JE CRIE)

28.11.2018 – Théâtre La Balsamine

Solo

AKOUN THEATER

NL Solo is in de eerste plaats een verhaal en getuigenis over de bijzondere levensloop van een uitzonderlijke vrouw. Het is Zahra zelf die ons haar versie doet van de gebeurtenissen. Haar enige schuld was dat zij als meisje werd geboren in een gezin waar men hoopte op een jongen. Haar vader, de jongste van zes broers en zussen, besloot het lot te tarten: ze zou als man leven en Ahmed heten. Vandaag is dit asexueel wezen volwassen. In het midden van de zeventigste, heilige nacht van de Ramadan sterft haar vader. Wanneer zijn einde nadert toont hij berouw en besluit zijn kind te bevrijden. De "pasgeborene" gaat op pad om zichzelf te ontdekken, waarbij ze de overlijfselen van een verleden van maskerades achter zich laat.

FR La pièce de théâtre Solo est avant tout une histoire et un témoignage sur la vie d'une femme exceptionnelle. C'est Zahra qui nous donne sa propre version des faits. Sa seule erreur ? Être née fille dans une famille qui espérait un garçon. Quand son père, le cadet de six frères et sœurs, la vit, il décida de tester le destin : elle allait vivre comme un homme et s'appeler Ahmed. Cet être asexué est aujourd'hui adulte. Au milieu de la vingt-septième nuit, sacrée, du Ramadan, son père décède. Sa fin approchant, il se repente et décide de libérer son enfant. C'est alors que Zahra commence une quête pour se retrouver avec elle-même, laissant derrière elle les vestiges d'un passé douloureux.

EN Solo is first and foremost a story about and a testimony to the extraordinary life of a very special woman. It is Zahra herself who recounts her version of the events. Her only fault was being born a girl to a family where one hoped for a boy. Her father, the youngest of six brothers and sisters, saw her and decided to take fate into his own hands: she would live life as a man and be known as Ahmed. Today this asexual being is an adult. In the middle of the twenty-seventh holy night of the Ramadan her father dies. As his final moments approach, he shows remorse and decides to liberate his child. The "newborn" sets out to discover her real self, leaving behind all that remains of the masquerade that was her past.

Performance: Hajar el Hamidi,
Amal Ben Haddou, Said el Harrassi
Dramaturgy: Mohamed Elhor, Hajar el Hamidi
Director: Mohamed Elhor
Assistant director: Hajar el Hamidi,
Mohammed Bassalah
Scenography: Houda Zabid
Costumes: Badr Soud el Hassani
Music and soundscapes: Gustavo Santaollala
Production: Akoun Theater

SOLO
29.11.2018 – Théâtre La Balsamine

TAHA ADNAN

Donia

NL Vorig seizoen schreef de Brusselse schrijver **Taha Adnan** met de steun van Moussem de nieuwe theatertekst *Donia*, die tijdens het Masrah-festival zal worden gepresenteerd. Taha Adnan (1970) komt uit Marrakech en woont sinds 1996 in Brussel.

De dertiger Donia is de jongste van zeven. Ze is een nakomeling omwille van een ongewenste zwangerschap. Ze voelt zich niet "geïntegreerd" in haar eigen familie. Het culturele en intergenerationale conflict met haar ouders en het gebrek aan dialoog geven haar de indruk alleen en verlaten te zijn. Tegelijk wordt ze onophoudelijk gecontroleerd door haar broers en hun vrienden, privé-detectives van scruples. Een lastige situatie voor een weer-spannig meisje. Na een mislukte zelfmoordpoging laat ze alles achter zich, maar met een been korter. Een jonge vrouw die trekkebeent op hoge hakken is sexy... en Donia weet het.

Nu ze de deur van het ouderlijk huis achter zich heeft dichtgetrokken neemt ze de vrijheid om te verleiden, om te flirten en om te leven zonder remmingen. Ze zwerft langs bars en bistro's op zoek naar jachtgebied, naar plekken om wraak te nemen en te provoceren.

Donia wil de link leggen tussen het beladen verleden en het gecompliceerde heden van een jeugd die op zoek is naar zichzelf, naar betekenis en naar een waarachtig bestaan in een complexe en vaak vijandige sociaal-politieke omgeving.

FR La saison dernière, l'auteur bruxellois **Taha Adnan** a été soutenu par Moussem pour écrire un nouveau texte de théâtre, *Donia*, qui sera présenté pendant le Masrah festival. Taha Adnan (1970) est originaire de Marrakech et réside depuis 1996 à Bruxelles.

Jeune trentenaire, Donia est la dernière d'une fratrie de sept enfants. Ses parents l'ont eu tardivement suite à une grossesse non désirée. Elle se sent non « intégrée » dans sa propre famille.

Le conflit culturel et intergénérationnel avec ses propres parents et l'absence de dialogue lui donnent l'impression d'être seule et abandonnée. Mais tout en restant constamment fliquée par ses frères et leurs amis ; détectives privés de scruples. Une situation difficile à vivre pour une fille rebelle.

Après une tentative de suicide ratée, elle en sort avec une jambe plus courte. Une jeune femme qui claudique sur talons hauts, c'est sexy... et Donia le sait.

En quittant le foyer familial, elle prend la liberté de plaire, de draguer et de vivre sans contrainte. Elle fait la tournée des bars et des bistrots à la recherche de terrains de chasse, de lieux de revanche et d'affrontement.

Le texte veut tisser ainsi le lien entre passé chargé et présent compliqué d'une jeunesse en quête d'elle-même, de sens et d'une existence véritable dans un environnement socio-politique complexe et souvent hostile.

EN Last season, the Brussels author **Taha Adnan**, with the support of Moussem, wrote the new theatre text *Donia*, which will be presented at the Masrah festival. Taha Adnan (1970) was born in Marrakech and has lived in Brussels since 1996.

The thirty-year-old Donia is the youngest of seven. Child of an unwanted pregnancy, she does not feel "integrated" into her own family. The cultural and intergenerational conflict with her parents and the lack of dialogue give her the impression of being alone and abandoned. At the same time, she is constantly monitored by her brothers and their friends; private detectives of scruples. A difficult situation for an unruly girl. After a failed suicide attempt, she leaves everything behind, but with one leg shorter. A young woman who is tensile bite on high heels is sexy.... and Donia knows it.

Now that she has left the parental home, she seduces, flirts and lives without inhibitions. She wanders past bars and bistros in search of hunting grounds, places to take revenge and provoke.

Donia wants to make the link between the burdened past and the complicated present of a youth that is looking for itself, for meaning and for a true existence in a complex and often hostile socio-political environment.

FRAGMENT / EXTRAIT / EXCERPT DONIA

يتيمةُ بآبويٍن

لا أدرى من قال بأن القصص لا تحدث إلا مع من يتقن حكيمها؟ أنا وقعتُ معي الكثير من القصص، رغم أنني لا أتقن الحكي.

عندنا، يتحدثون كثيراً عن حكايا الجدات.

أنا ولدتُ بدون جدَّة. جدَّي الوحيدة كانت أمي. جدَّة تُغوزها الحكايات.

زميلاتي يتحدثن عن آباء يفرون لهن القصص قبل النوم.

أنا والداي لا يقرآن أصلاً... لا قصص ولا بطيخ.

أن تعيش وسط أسرة غفيرة وتشعر بالوحدة، شيء له طعم نكتة مريرة.

منذ الصرخة الأولى، شعرتُ باليتم. كما لو ولدْتُني جدَّي. أما أمي، فلا وجود لها.

كانت أم نادية تراقصها إلى المدرسة.

أم شابة، ترتدي ملابس عصرية. تطبع قبلة على خدها وتقول لها «أحبك».

كنت أغبط نادية. تمنيت أن تكون لي أم مثلها. أو أي أم أخرى غير أمي المشغولة عني بالحديث الدائم إلى أي عندما يكون بالبيت، وب مجالس التميمية مع الجارات في غيابه.

مع الجارات، تبدو أمي مختلفة جدًا. روحها جميلة مرحة. بسبب ضحك الجارات وبلا انقطاع من أحاديثها التي لا تنتهي.

أحياناً أفاجأ بها تتحدث عني لهنـ. لا أدرى ماذا تحكي؟ ولا أعرف إن كان ذلك يُسعدني أم يحزنني؟ الأكيد أنتي كنتُ أفضـلـ أن تتحـدـثـ معـيـ... لا عـنـيـ. عـوـضـ العـبـوسـ فـيـ وجـيـ كـلـمـاـ حـاوـلـ لـفـتـ اـنـتـابـهـاـ إـلـيـ وـجـودـ بـشـقاـوتـ صـغـيرـةـ،ـ منـ تلكـ الـتـيـ لاـ نـسـتـيـ أـطـفـالـ إـلـاـ باـقـاتـافـهاـ.

لكنـ يـبـدوـ أـنـتـيـ وـصـلـتـ إـلـىـ عـمـرـ الشـقاـوةـ مـتـأـخـرـةـ. بـعـدـمـ نـفـدـ صـبـرـ أـمـيـ وـضـاقـ صـدـرـهاـ بـهـذـهـ التـفـاهـاتـ.

1، 2، 3، 4، 5، 6، وأخيراً

بعد ماذا؟

بعـدـمـ تـعـدـ لـأـقـيـ الـقـدـرـةـ عـلـىـ الـجـريـ وـرـائـيـ.

لـذـاـ كـانـ مـحـكـومـ عـلـيـ أـنـ جـنـبـهـاـ وـلـأـتـرـكـ.

كـنـتـ أـشـعـرـ مـنـذـ الصـغـرـ بـأـيـ فيـ مـاـ يـشـبـهـ السـجـنـ.

يـاـ إـلـهـيـ!

مـاـذـاـ أـنـاـ مـنـ دـوـنـ الـعـامـ؟ـ

أـنـاـ الـيـتـيمـ قـبـلـ الـأـوـانـ.

بـالـنـسـبةـ إـلـيـ،ـ كـانـ هـنـاكـ الـ«ـبـابـ»ـ الـذـيـ نـشـاهـدـهـ فـيـ الـأـقـلـامـ.

الـبـابـ الـ«ـبـابـ»ـ الـذـيـ يـنـتـظـرـ أـبـنـاءـهـ أـمـامـ الـمـدـرـسـةـ،ـ يـسـاعـدـهـمـ فـيـ إـنجـازـ الـفـروـضـ،ـ وـيـرـحـ مـعـهـمـ قـبـلـ الـنـوـمـ...ـ ثـمـ يـاخـذـهـمـ إـلـىـ

مـدـيـنـةـ الـأـلـعـابـ فـيـ الـوـيـكـنـدـ.

وـهـنـاكـ الـحـاجـ مـيـمـونـ يـنـعـدـ الـقـادـرـ.

حـشـوـوـوـوـوـوـمـةـ !!!

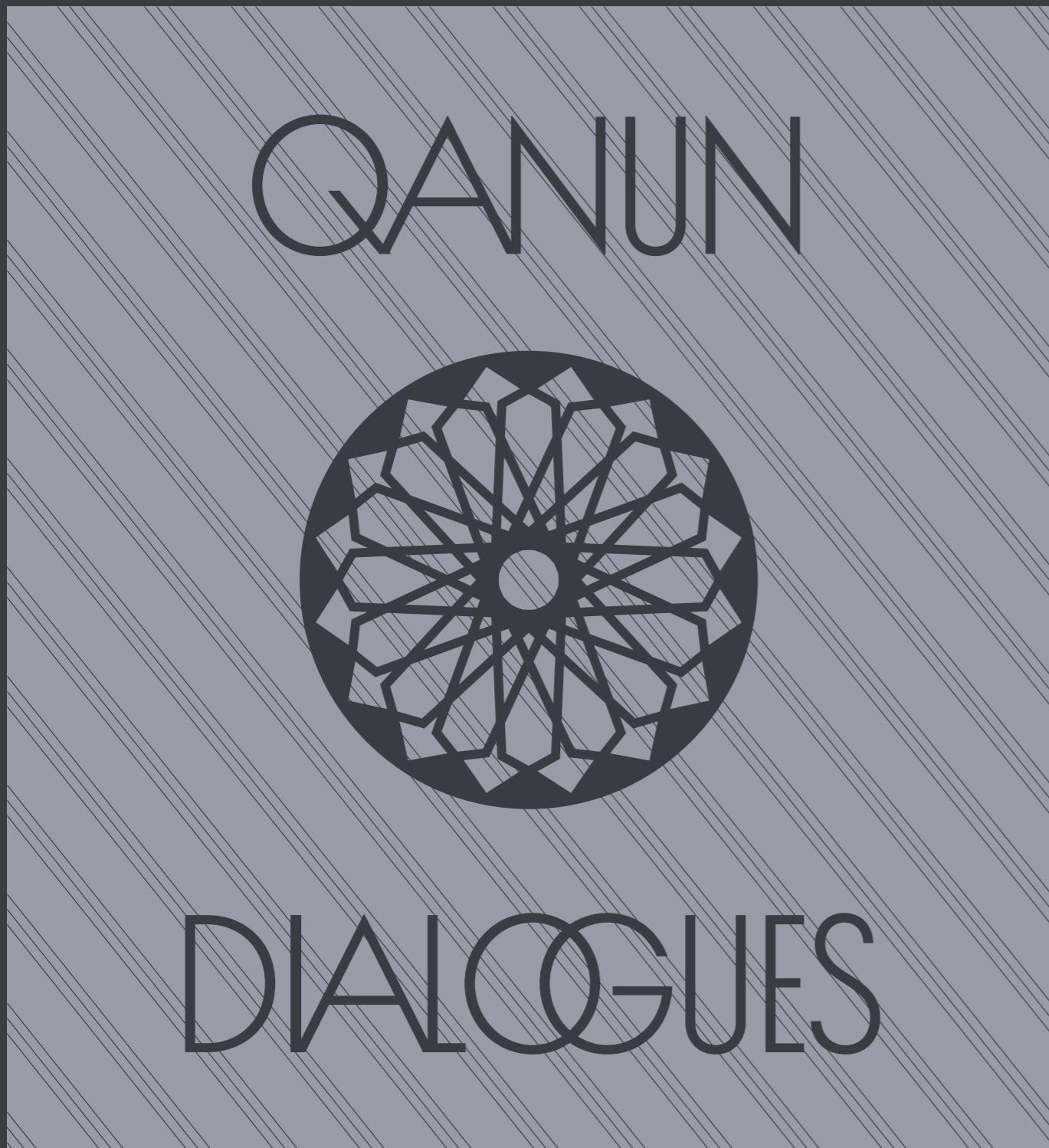
لاـ تـطـيـقـونـ أـنـ يـتـحـدـثـ أـحـدـ عـنـ وـالـدـ بـهـذـاـ الشـكـلـ؟ـ

أـعـرـفـ.ـ نـحـنـ مـعـ ثـقـافـةـ السـترـ.ـ ضـدـ ثـقـافـةـ الـاعـتـارـافـ.

هـمـ عـلـمـتـهـمـ الـكـنـيـسـةـ أـنـ يـعـرـفـواـ بـخـطـايـاهـمـ لـيـتـخـفـفـواـ مـنـهـاـ...ـ وـنـحـنـ نـصـمـتـ عـلـىـ رـزـيـانـاـ،ـ وـنـذـهـبـ إـلـىـ الـمـسـجـدـ نـصـليـ وـنـدـعـوـ

الـلـهـ أـنـ يـسـتـرـ عـلـيـنـاـ.

هـمـ يـعـرـفـونـ وـيـرـيـحـونـ ضـمـائـرـهـمـ وـنـحـنـ نـظـلـ نـسـتـرـ عـلـىـ أـفـعـالـنـاـ إـلـىـ أـنـ يـقـلـلـنـاـ الـإـحـسـاسـ بـالـذـنبـ.

NL Qanun (Qanun) betekent "wet" in het Arabisch. Het instrument kreeg die naam omdat het in klassieke ensembles de toonhoogte voor de andere instrumenten en de zanger bepaalt. De Qanun gaat tenminste terug tot de 10e eeuw en stamt uit het Midden-Oosten, maar wordt ook bespeeld in de Maghreb, West-Afrika, Centraal-Azië en in het zuidoosten van Europa. Het trapeziumvormig houten instrument met 78 snaren speelt tot vandaag een sleutelrol in de Arabische en Turkse klassieke muziek. Moussem en BOZAR presenteren dit seizoen vooraanstaande qanun-spelers, in ensemble, in duo en in solo concerten.

FR Qanun (Qanun) veut dire « loi » en arabe. L'instrument fut baptisé ainsi, car il donne dans les ensembles classiques la note des autres instruments et du chanteur. Le qanun date du 10e siècle au moins et est originaire du Moyen-Orient, mais se joue également au Maghreb, en Afrique de l'Ouest, en Asie centrale et dans le sud-est de l'Europe. L'instrument en bois, de forme trapézoïdale, composé de 78 cordes, joue aujourd'hui encore un rôle essentiel dans le monde de la musique classique arabe et turque. Moussem et BOZAR présentent cette saison de grands joueurs de qanun en ensemble, en duo et en solo.

EN Qanun (Qanun) means "law" in Arabic. The instrument was given its name because it sets the pitch for the other instruments and singer in classical ensembles. Although the qanun can be traced as far back as the 10th century and originates from the Middle-East, it is also played in the Maghreb, West Africa and Central Asia as well as in the southeast of Europe. Even today, the 78-string trapeze-shaped wooden instrument still plays a key role in Arab and Turkish classical music. This season Moussem and BOZAR proudly present leading qanun players in ensemble, in duo and in solo concerts.

Khalid Mohamed Ali & Hassan Faleh

support act:
Suhad Najm Abdullah & Ahmed Khaili

12.01.2019 – BOZAR

NL Twee topmuzikanten uit het tweestromenland brengen een programma van klassieke, instrumentale Iraakse maqam. Daarbij willen quanunspeler **Hasan Faleh** en oedspeler **Khalid Mohammed Ali** niet hun technische virtuositeit op de voorgrond plaatsen, maar het gevoel waarmee ze de melodieën doen zingen overbrengen. Over Khalid Mohammed Ali 's oedspel werden studies gemaakt en zelfs gedichten geschreven. Hassan Faleh is dirigent, componist en virtuoos quanunspeler. De maqam is een oeroud melodisch systeem en de basis van de Arabische en Oosterse klassieke muziek. De Iraakse variant bestaat uit een aantal poëtische stukken die in korte suites worden opgevoerd.

FR Deux grands maîtres issus de la Mésopotamie vous proposent un programme rafiné de maqâm irakiен classique et instrumental. Les joueurs de qanun **Hasan Faleh** et d'oud **Khalid Mohammed Ali** ne mettent pas la virtuosité technique au premier plan, mais lui préfèrent l'émotion exprimée par les mélodies chantées touchant au plus profond de l'âme. Khalid Mohammed Ali a été récompensé à maintes reprises et a même inspiré plusieurs études et poèmes. Hassan Faleh est chef d'orchestre, compositeur et joueur de qanun virtuose. Le maqâm est un système mélodique séculaire, la base de la musique classique arabe et orientale. La variante irakienne se compose de plusieurs morceaux poétiques sous la forme d'un ensemble de courtes suites vocales.

Qanunmeester **Suhad Najm Abdullah** kennen we van de creatie 7 van Radouan Mriziga. Na qanun studies in Bagdad kwam hij in Tunesië terecht waar hij jarenlang zijn instrument onderwees op verschillende hogescholen en universiteiten. Hij is een graagziene gast op festivals in Noord-Afrika en Europa. Suhad Najm speelt in duet met de bekende Brusselse percussionist **Ahmed Khaili** en zal ook zijn qanun-school voorstellen.

Le virtuose du qanun **Suhad Najm Abdullah** est connu de la création 7 de Radouan Mriziga. Après avoir étudié le qanun à Bagdad, il a longuement enseigné son art dans différentes hautes écoles et universités en Tunisie. Il est invité régulièrement à des festivals en Afrique du Nord et en Europe. Suhad Najm joue en duo avec le célèbre percussionniste bruxellois **Ahmed Khaili** et présentera également son école de qanun.

EN Two top musicians from Mesopotamia will be playing a programme of classical instrumental Iraqi maqam. Qanun player **Hasan Faleh** and oud player **Khalid Mohammed Ali** have no intention of placing their technical virtuosity in the foreground, instead they want to convey the feeling with which they make their melodies sing. Studies have been made and even poems written on Khalid Mohammed Ali's oud playing. Hassan Faleh is conductor, composer and virtuoso qanun player. The maqam is an ancient melodic system and the basis of Arabian and Eastern classical music. The Iraqi variant is composed of a number of poetical pieces that are performed in short suites.

We know qanun master **Suhad Najm Abdullah** from the creation 7 by Radouan Mriziga. After studying qanun in Bagdad he settled in Tunisia where he taught his instrument for many years at various High schools and universities. He is a regular guest onstage at festivals in North Africa and in Europe. Suhad Najm plays in duet with the famous Brussels percussionist **Ahmed Khaili** and will also present his qanun school.

© B. Peverelli / © Igor Studio

NL De in Damascus geboren **Maya Youssef** draagt terecht de eretitel "koningin van de qanun". Ze verlaat haar thuisstad om in Dubai te studeren en komt via een beurs in Londen terecht, waar ze ondermeer samenwerkt met Damon Albarn. Over haar veelgeprezen debuutalbum *Syrian Dreams* (2017, Harmonia Mundi, geproduceerd door de legendarische Joe Boyd) zegt ze: "Dit album is mijn persoonlijke reis doorheen 6 jaar oorlog in Syrië. Ik zie muziek spelen als de tegenpool van de dood. Musiceren als een daad van leven en van hoop." Doorheen de kleurrijke composities gebaseerd op de traditionele Arabische maqam, maar met ruimte voor improvisatie en met elementen van jazz tot flamenco, horen we haar onwaarschijnlijke virtuositeit.

Muzikaal wonderkind **Göksel Baktagir** ontpopte zich tot een veelgelauwerd en productief componist en heeft intussen meer dan 400 werken op zijn naam staan. Hij reisde de wereld rond als één van Turkië's meester qanun spelers, het instrument waarvan hij in zijn spel de mogelijkheden en grenzen aftast en dat hij introduceerde in stijlen zoals jazz en new age.

Een avond waarop twee verfijnde muzikale werelden samenkommen en in dialoog gaan.

Maya Youssef

02.02.2019 – BOZAR

FR Maya Youssef, née à Damas, porte à juste titre le nom de « reine du qanun ». Elle quitte sa ville natale pour aller étudier à Dubaï et se retrouve à Londres grâce à une bourse, où elle collabore notamment avec Damon Albarn. Voici ce qu'elle dit de son premier album, plébiscité, *Syrian Dreams* (2017, Harmonia Mundi, produit par le légendaire Joe Boyd) : « Cet album représente mon voyage personnel à travers les six années de guerre en Syrie. Je vois l'acte de jouer de la musique comme le contraire de la mort ; c'est un acte d'affirmation de la vie et de l'espoir. » Au fil des compositions colorées reposant sur le maqâm arabe traditionnel, laissant toutefois la place à l'improvisation et comportant des éléments empruntés au jazz ou encore au flamenco, se démarque son incroyable virtuosité.

EN The Damascus born Maya Youssef rightly bears the honorary title of "queen of the qanun". She left her home city to go and study in Dubai from where, via a scholarship, she moved to London where she worked with Damon Albarn among others. About her much-praised debut album *Syrian Dreams* (2017, Harmonia Mundi, produced by the legendary Joe Boyd) she says: "This album is my personal journey through 6 years of war in Syria. I see playing music as the antidote to death. Playing music as a celebration of life and hope." Her unbelievable virtuosity is omnipresent throughout the colourful compositions which, though based on the traditional Arab maqam, are home to improvisation and the addition of elements stretching from jazz to flamenco.

Ballaké Sissoko & Göksel Baktagir

01.03.2019 – BOZAR

NL Griot **Ballaké Sissoko** stamt uit een familie van korameesters – de harp-luit met 21 snares uit de Mandinka-cultuur. Sissoko was pas 13 jaar toen hij lid werd van het Ensemble Instrumental National du Mali, het orkest dat zijn vader leidde. Hij groeide uit tot een veelgevraagde muzikant, solo of aan de zijde van artiesten als Toumani Diabaté, Taj Mahal, Ludovico Einaudi en Vincent Ségal. Zijn internationale reputatie dankt hij aan de verfijndheid en complexiteit van zijn spel, en aan zijn onwaarschijnlijk improvisatietaal.

Göksel Baktagir, autre prodige de la musique et compositeur prolifique, a dans l'intervalle réalisé plus de 400 œuvres. Il a parcouru le monde et est l'un des virtuoses du qanun de Turquie, instrument dont il teste les possibilités et limites dans son jeu et l'ouvre à des styles comme le jazz et le new age.

Une soirée lors de laquelle deux mondes musicaux se retrouvent et entrent en dialogue.

FR Griot **Ballaké Sissoko** est issu d'une famille de maîtres du kora, harpe-luth à 21 cordes d'origine mandingue. Ballaké Sissoko a intégré à 13 ans l'Ensemble Instrumental National du Mali, dont son père a été membre-fondateur et directeur. Devenu depuis un instrumentiste très sollicité, il multiplie les performances en solo ou aux côtés d'artistes comme Toumani Diabaté, Taj Mahal, Ludovico Einaudi et Vincent Ségal. Il doit sa réputation internationale au raffinement et à la complexité de son jeu et à son talent d'improvisation inégalé.

EN Griot **Ballaké Sissoko** is descended from a family of kora masters – the 21-string lute-bridge-harp from the Mandinka culture. Sissoko was only 13 when he joined the Ensemble Instrumental National du Mali, the orchestra led by his father. He grew to become a much demanded musician either as soloist or when playing alongside artists such as Toumani Diabaté, Taj Mahal, Ludovico Einaudi and Vincent Ségal. His international reputation is down to the delicacy and complexity of his playing and his incredible talent for improvisation.

Musical prodigy **Göksel Baktagir** has become a much-acclaimed productive composer and has already some 400 works to his name. He has travelled the world as one of Turkey's master qanun players, the instrument which in his playing he explores its possibilities and pushes back borders and which he has also introduced in genres such as jazz and new age. An evening in which two subtle musical worlds meet and enter into dialogue with one another.

Jeugdcreaties

Créations jeune public

Youth creations

NL Moussem engageert zich sinds jaar en dag om samen met Vlaamse gezelschappen en huizen minstens één keer per seizoen een voorstelling voor een jong publiek te coproduceren. Vanzelfsprekend spelen we hiermee in op de toenemende demografische verschuivingen en de superdiverseiteit die onze jeugd zo kenmerkt. Het jeugdtheater heeft nood aan nieuwe verhalen en rolmodellen waar kinderen en jongeren zich in kunnen herkennen. Dit engagement resulteerde ondermeer in de succesvolle producties *Umm* (ism De Kolonie MT) rond de mythische zangeres Umm Kulthum, en *Raya*, het filosofisch fantasy-sprookje van auteur Rimah Jabr (productie ism hetpaleis en DE MAAN, dit seizoen opnieuw op tournee).

Voor het komend seizoen staan er maar liefst twee jeugdtheaterproducties op stapel. Samen met Muziektheater Transparant gaven we opnieuw een tekstopdracht aan Paul Verrept die *De Torens van Beirut* schreef. Daarnaast werkt Moussem resident Radouan Mriziga in samenwerking met Fabuleus en het Paleis aan een dansproject met 8 jongeren. Nog ditzelfde seizoen starten de voorbereidingen van de voorstelling die we in 2020 zullen maken met de Kolonie en Theatre 4 mains over de Berberkoningin 'Yemma'.

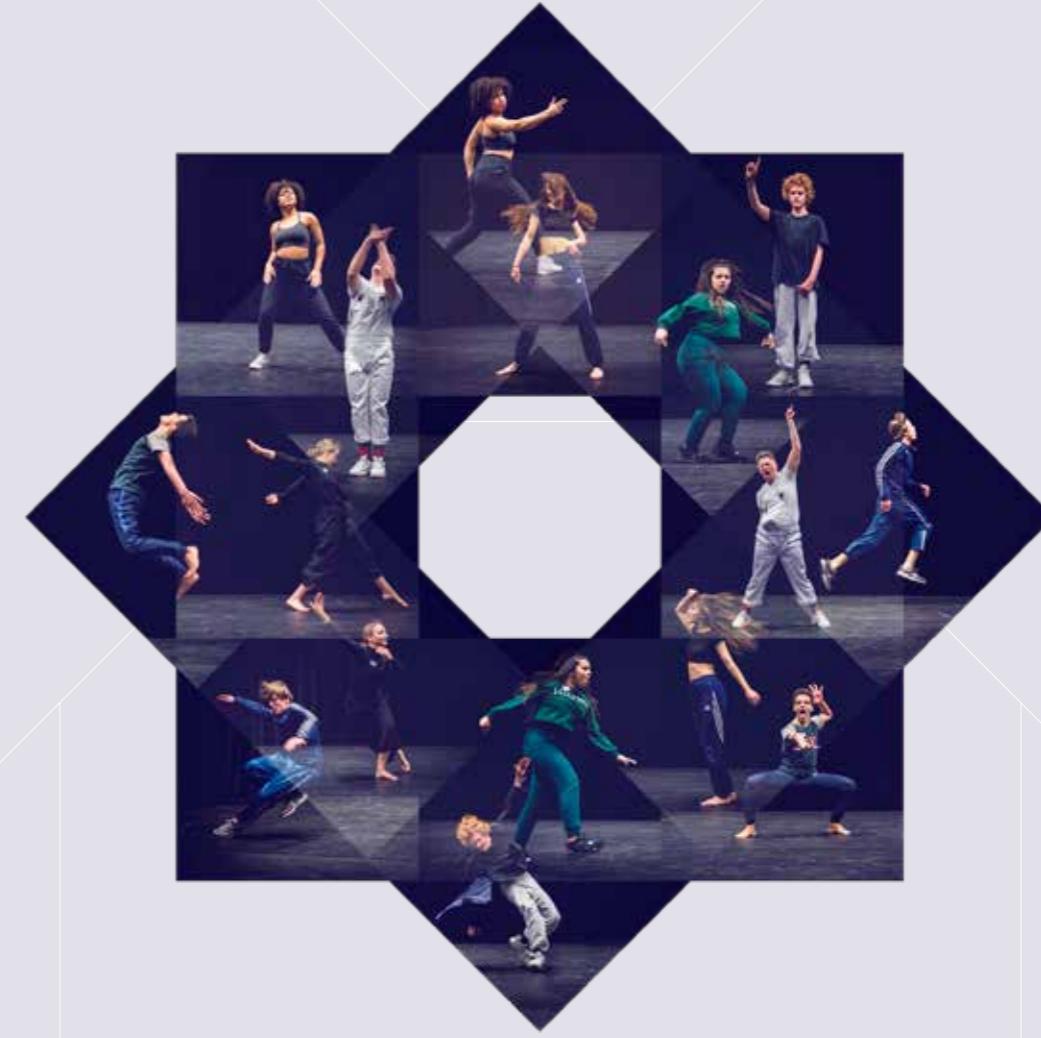
FR Moussem s'engage depuis quelques années à coproduire, avec des compagnies et théâtres flamandes, au moins une fois par saison une présentation jeune public. Il est évident que nous misons dans ce cadre sur les changements démographiques croissants et la grande diversité qui caractérisent la jeunesse d'aujourd'hui. Le théâtre jeune public a besoin de nouvelles histoires et de modèles dans lesquels les enfants et jeunes peuvent se reconnaître. Cet engagement a notamment donné naissance à des productions à succès comme *Umm* (une coproduction avec De Kolonie MT) basée sur la chanteuse mythique Umm Kulthum, et *Raya*, la conte fantaisiste, philosophique de l'auteure Rimah Jabr (coproduction avec Het Paleis et DE MAAN, qui sera à nouveau en tournée cette saison).

Pas moins de deux productions jeune public sont au programme de la prochaine saison. Avec Muziektheater Transparant we are once again working with Paul Verrept as a writer; he also wrote *De Torens van Beirut*. Furthermore, Moussem resident Radouan Mriziga is working together with Fabuleus and hetpaleis on a dance project with 8 youngsters. And still this season we will be starting work on the piece that we will be staging in 2020 along with the Kolonie and Theatre 4 mains on the Berber queen 'Yemma'.

EN For years Moussem, together with Flemish companies and theatres, has committed itself to coproducing at least once every season a performance for a young audience. This is an obvious response to the increasing demographic shifts and the amazing diversity that is so characteristic of our youth today. The youth theatre is in need of new stories and role models with whom children and youngsters can identify. This commitment has already resulted in such successful productions as *Umm* (together with De Kolonie MT) based on the mythical singer Umm Kulthum, and *Raya*, the philosophical fantasy fairytale by the writer Rimah Jabr (production in collaboration with hetpaleis and DE MAAN, and touring again this season).

For the coming season there are no less than two youth theatre productions in the pipeline. Together with Muziektheater Transparant we are once again working with Paul Verrept as a writer; he also wrote *De Torens van Beirut*. Furthermore, Moussem resident Radouan Mriziga is working together with Fabuleus and hetpaleis on a dance project with 8 youngsters. And still this season we will be starting work on the piece that we will be staging in 2020 along with the Kolonie and Theatre 4 mains on the Berber queen 'Yemma'.

© Karolina Maruszak - Wies Heremans

8.2

MOUSSEM, HETPALEIS, FABULEUS / RADOUAN MRIZIGA

NL Moussem artist in residence **Radouan Mriziga** maakt voor het eerst een jeugdvoorstelling. Samen met acht jonge dansers creëert hij een choreografie op basis van de structuur van rapmuziek. Ze duiken daarvoor diep in de geschiedenis. Ze ontleden de muziek, de teksten, de symbolen en de gebaren. Ze gaan op zoek naar de bron van die kenmerkende uitbarstingen van kracht en energie. Zo proberen ze grip te krijgen op een muziekstijl die kunstvormen overstijgt en overleeft, door zich telkens opnieuw uit te vinden.

Choreography, concept and scenography:
Radouan Mriziga

Assistant choreographer: Maïté Jeannolin

Dancers: Tars Couveur, Manal Ettarfi, Amina Iddrisu, Mimbi Lubansu, Ebe Meynckens,

Nick Van de Velde, Julie Van Minnebruggen, Sadie Vermeiren

Scenography production: Menno Van de Velde

Costume design: Lila John

Dramaturgical advice: Esther Severi

Production: hetpaleis, FABULEUS en Moussem

FR L'artiste en résidence de Moussem, **Radouan Mriziga**, réalisera pour la première fois une création jeune public. En collaboration avec huit jeunes danseurs, il crée une chorégraphie basée sur la structure de la musique rap. Ils plongent profondément dans l'histoire. Ils en dissèquent la musique, les textes, les symboles et la gestuelle. Ils partent à la recherche de la source de ces débordements caractéristiques de force et d'énergie. Ils tentent ainsi de s'approprier un style musical qui transcende les formes artistiques, leur survit et se renouvelant à chaque fois.

8.2

13-22.02.2019 – HET PALEIS
première, 15+

MUZIEKTHEATER TRANSPARANT & MOUSSEM

De Torens van Beiroet

NL De Torens van Beiroet is een verhaal over opgroeien, vriendschap en verzet. Nabila hoopt het geluk in de grootstad te vinden, en vlucht weg van het leven bij haar ouders op het platteland. Eenmaal in de stad loopt ze er verloren, ze overleeft, vindt er vriendschap en liefde. Dan ontdekt ze een verschrikkelijke waarheid: een wereld waarin enkelen beslissen over het lot van velen. *De Torens van Beiroet* is een verhaal van verzet en een dappere zoektocht naar geluk...

Met auteur, grafisch ontwerper, illustrator en uitgever **Paul Verrept** heeft Moussem een lange voorgeschiedenis. Hij schreef de tekst voor de succesvolle jeugdtheaterproductie *UMM*, en met zijn uitgeverij Bebuquin gaven we drie theaterteksten uit van auteurs Saadallah Wannous, Hala Moughanie en Issam Mahfouz. Componist en beeldend kunstenaar **Zad Moulata** was vorig seizoen te gast in de Tarab concertreeks met het uitzonderlijke *La passion d'Adonis*.

FR *De Torens van Beiroet* (*Les Tours de Beyrouth*) est une histoire sur l'adolescence, l'amitié et la résistance. Nabila espère trouver le bonheur dans la grande ville, et décide de quitter ses parents et la vie à la campagne. Arrivée en ville, elle se perd, survit et y trouve l'amitié et l'amour. Elle découvre alors une effroyable vérité : un monde dans lequel quelques personnes décident du sort de la masse. *De Torens van Beiroet* est un récit de résistance et de quête vaillante du bonheur...

Moussem a une longue histoire avec le concepteur graphique, auteur, illustrateur et éditeur **Paul Verrept**. C'est à lui que l'on doit le texte à succès de la production jeune public *UMM* et, via sa maison d'édition Bebuquin, nous avons publié trois textes de théâtre des auteurs Saadallah Wannous, Hala Moughanie et Issam Mahfouz. Le compositeur et sculpteur **Zad Moulata** était lors de la saison dernière l'invité de la série de concerts tarab avec l'exceptionnelle œuvre *La passion d'Adonis*.

EN *De Torens van Beiroet* (*The Towers of Beirut*) is a story of growing-up, friendship and resistance. Nabila hopes to find happiness in the big city and flees the life she has with her parents in the countryside. Once in the city she becomes a lost soul. However, she survives, finds friendship and love. Then she discovers a terrible truth: a world in which the few decide the fate of many. *The Towers of Beirut* is a story of resistance and a plucky search for happiness...

Moussem goes back a long way with writer, graphic designer, illustrator and publisher **Paul Verrept**. He wrote the text for the successful youth theatre production *UMM*, and we have published three theatre texts by the writers Saadallah Wannous, Hala Moughanie and Issam Mahfouz with his publishing company Bebuquin. Composer and visual artist **Zad Moulata** appeared last season during the tarab concerts with the unique *La passion d'Adonis*.

Composition: Zad Moulata
Text: Paul Verrept
Director & scenography: Wouter Van Looy
Video: Stijn Grupping
Lighting: Peter Quasters
Costumes: Mieke Vandesande
Ensemble: HERMESensemble
Vocals: Aline Goffin
Flute: Karin de Fleyt
Bass: Elias Bartholomeus
Production: Muziektheater Transparant and Moussem.
Co-production: HERMESensemble, hetpaleis and Operadagen Rotterdam.
With the support of Dar El Nimer

DE TORENS VAN BEIROET
05-09.10.2018 – HET PALEIS
première, 9+

FRAGMENT

Paul Verrept – DE TORENS VAN BEIROET

Op mijn vijftiende verjaardag is de djinn in mij gekomen. Zoals een wolkje rook heb ik hem ingeademd.

Anders dan de djinns waarover mijn moeder me vaak vertelde, is hij geen kwelgeest. Hij spreekt zacht tot me, vaak doet hij alsof hij me laat kiezen wat ik ga doen.

Het is een slimme, lieve djinn. Ik weet niet zeker of ik hem kan vertrouwen, maar ik heb gemerkt dat het beter is dat ik doe wat hij me zegt.

Hij heeft me geleid. De weg getoond door mijn verhaal. Hij heeft kleine donkere inhammen aangewezen waarin ik me kon verbergen als ik op de vlucht was. Hij heeft me de weg van huis en de weg naar huis terug gewezen.

Ik had voor mijn verjaardag een uitstap gevraagd, als cadeautje. Naar zee. We zouden mijn oom kunnen vragen ons met de taxi te brengen.

We moeten gewoon de heuvel over en dan naar de stad. Daar zijn de stranden die ik nog nooit zag, daar is derots in de zee die ik enkel van op foto's ken, daar is de promenade waarover ik in de zweele wind wilde lopen, om te kijken naar de anderen en om mezelf te laten zien. Het is een podium waarop ik kan gaan staan. Dan schijnt de zon fel en ziet iedereen hoe bijzonder ik ben.

Dat was mijn plan.

Mijn vader haat de stad. Hij heeft altijd in de heuvels gewoond, verbouwt er kikkererwten en olijven. De stad, vertelt hij, is lawai dat nooit ophoudt.

Maar ik hoorde andere verhalen. Andere geluiden.

Over vrouwen, mannen, liefdes. En liedjes die de harten sneller doen slaan. En over winkels waar alles te koop is. En over schitterende hotels waar Arabische prinsen wonen. En over mensen die nooit gaan slapen. Ik hoorde het liedje op de radio, over de liefde die in de stad op me wacht.

Ik liep tussen de velden, verveeld, moedeloos. Alles was hetzelfde als de vorige dagen, de vorige weken, maanden, ... de vorige jaren. Straks komen de landarbeiders vermoed terug, ze gaan samen zitten en praten, drinken. Ze zijn goed en vriendelijk, maar ik ken al hun grappen en verhalen. Ik ga vroeg naar bed, hoop dat ik ergens anders wakker word. Ik kijk naar de barst in het plafond boven mijn bed. Ik kan de slaap niet vatten. Ik volg de lijn; het is een weg op een landkaart die me naar de stad brengt.

Dan wordt het stil. Geen enkel geluid dringt nog tot me door, hier, in het slapende dorp. Ik zie de stad voor me opdoemen.

De Torens van Beiroet verschijnt bij uitgeverij Eenhorn

MOUSSEM CITIES

DAMASCUS

FEBRUARY 2019 BRUSSELS

NL Moussem Cities 2019 neemt **Damascus** als uitgangspunt voor het multidisciplinaire festival

De stedencyclus Moussem Cities is uitgegroeid tot een presentatie en dialoogplatform voor een breed publiek dat ruimte maakt voor een gelijkwaardige uitwisseling met kunstenaars uit een specifieke regio. Een platform dat gedeelde universele thema's raakt, inzicht geeft in de lokale artistieke context en een uitwisseling met Brussel voedt.

Vanzelfsprekend geeft de actualiteit een onvermijdelijke lading aan deze editie. Moussem Cities 2019 zal dan ook de ruimte bieden aan Syrische kunstenaars, curatoren en culturele actoren om mee het festival vorm te geven dat hun noodzakelijk werk en engagement in een goede context kan tonen.

Moussem Cities neemt Damascus niet vanuit een nostalgisch perspectief en wil de geografische plek niet normaliseren. We zien Damascus als een concept en een mentaal venster waardoor we de artistieke scene van een regio en de makers uit de diaspora onder de aandacht brengen.

We willen de pertinente, urgente stem van kunstenaars uit Damascus, Syrië en de Syrische diaspora laten spreken. Stemmen genoodzaakt om te documenteren, om verhalen en sporen niet in het geweld verloren te laten gaan.

FR Le festival pluridisciplinaire Moussem Cities 2019 a pour point de départ **Damas**.

Le cycle annuel autour d'une ville, Moussem Cities, s'est mué en présentation et plate-forme de dialogue destinées à un large public faisant la place belle à des échanges équitables avec des artistes d'une région spécifique. Une plate-forme touchant des thèmes universels, levant le voile sur le contexte artistique local et alimentant un échange avec Bruxelles.

Il est évident que l'actualité apporte une charge inévitable à cette édition. Moussem Cities 2019 invitera aussi des artistes plasticiens, des commissaires d'expositions et acteurs culturels syriens à composer le programme pour que leur travail et leur engagement bénéficient d'un contexte adéquat.

Moussem Cities ne choisit pas Damas à partir d'une perspective nostalgique, et ne veut pas normaliser le lieu, mais voit cette ville comme un concept et une fenêtre mentale qui braquent les projecteurs sur la scène artistique d'une région et sur des créateurs de la diaspora.

Nous voulons faire entendre la voix présente d'artistes de Damas en Syrie et de la diaspora syrienne afin que les récits et traces ne se perdent pas dans la violence.

EN Moussem Cities 2019 takes **Damascus** as starting point for the multidisciplinary festival

The urban cycle Moussem Cities has grown into a presentation and dialogue platform for a wide audience that makes it possible for a similar exchange with artists from a specific region. A platform that touches on shared universal themes, gives insight into the local artistic context and fosters an exchange with Brussels.

It is no surprise that today's events in the world give an inevitable overtone to this edition. Moussem Cities 2019 will also welcome Syrian artists, curators and cultural actors to join in shaping the festival that can exhibit their essential work and commitment in a fitting context.

Moussem Cities hasn't opted for Damascus from a nostalgic perspective, neither does it wish to normalise the geographic location. We see Damascus as a concept and a mental window through which we can draw attention to the artistic scene of a region and the theatre-makers from the diaspora.

We want the pertinent, vital voice of artists from Damascus, Syria and the Syrian diaspora to be heard. Voices that must be documented to ensure that the stories and traditions are not lost forever amidst the violence.

SUFI NIGHT

© Jerusalem Sufi Ensemble

NL Moussem en BOZAR presenteren de elfde editie van de Sufi Night, een avond gewijd aan de rijke en diverse muzikale traditie binnen het soefisme, de spirituele tak van de islam.

FR Moussem et BOZAR présentent la onzième édition de la Sufi Night, une soirée placée sous le signe de la riche et diverse tradition musicale du soufisme, la branche spirituelle de l'islam.

EN Moussem and BOZAR present the eleventh Sufi Night, an evening dedicated to the rich and diverse musical tradition found in Sufism, the spiritual branch of the Islam.

Ensemble Rhoum El Bakkali: Hadra Chefchaounia

NL De hadra is een eeuwenoude muzikale soefitraditie, een ritueel van lofzangen, bezweringen en gezongen gebeden, gericht op het bereiken van extase in een goddelijke aanwezigheid. Deze Hadra Chefchaounia uit het Marokkaanse bergstadje Chefchaouen, het centrum van een rijk en diverse muzikaal erfgoed, wordt exclusief door vrouwen beoefend. Het ensemble, geleid door de charismatische **Rhoum El Bakkali**, bewaarder en doorgeefluik van dit erfgoed, brengt eigen repertoire van populaire, poëtische liederen, gebaseerd op gedichten van Arabische en Andalusische meesters. Geleidelijk groeien de opzwepende ritmes en percussie van een statig tempo naar een dynamische climax. Deze hadra fascineert zowel door de poëtische teksten en melodieën als door de betoverende choreografie.

FR La hadra est une tradition musicale séculaire, un rituel constitué de louanges, d'incantations et de prières chantées, permettant d'atteindre l'extase en présence divine. Originaire de la petite ville marocaine Chefchaouen, nichée dans les montagnes et centre névralgique d'un héritage musical riche et varié, la hadra Chefchaounia est exercée uniquement par les femmes. L'ensemble, mené par la charismatique **Rhoum El Bakkali**, gardienne et passeuse de cet héritage, interprète son propre répertoire de chansons populaires poétiques basées sur des poèmes de maîtres arabes et andalous. Les rythmes entraînants et les percussions emmènent progressivement l'auditeur d'un tempo solennel vers un climax dynamique. Le répertoire de l'ensemble fascine tant par ses textes poétiques et ses mélodies que par sa chorégraphie envoûtante.

EN Hadra is an age-old musical tradition, a ritual of hymns, incantations and sung prayers aimed at attaining an ecstatic state in a divine presence. This hadra Chefchaounia originates from the Moroccan mountain town of Chefchaouen, the centre of a rich and varied musical heritage, is exclusively practiced by women. The ensemble, led by the charismatic **Rhoum El Bakkali**, keeper and conduit of this heritage, will play its own repertoire of popular, poetic songs based on poems by Arabian and Andalusian masters. The stirring rhythms and percussion gradually build from a dignified tempo to a dynamic climax. This hadra captivates the listener both through its poetic lyrics and melodies as well as through its spellbinding choreography.

Jerusalem Sufi Ensemble

NL Dit ensemble, geworteld in de spirituele bakermat Jeruzalem, brengt de geweldige kracht tot leven van gebeden en lofzangen die van oudsher weerklanken in de stad. Het brede klassieke en traditionele repertoire uit Palestina en uit de regio is verrijkt door eigen composities, en door de fusie van verschillende muzikale tradities en perspectieven.

Dit "voorstelling van de vergiffenis" dompelt u onder in een intens spirituele Soefiervaring. De bezieler van het ensemble, componist en violist **Ramzi Aburedwan**, groeide op in een Palestijns vluchtelingskamp. Zijn bewogen geschiedenis was het onderwerp van verschillende documentaires. Aburedwan beschouwt het als zijn missie om via muziek enige normaliteit te brengen in het leven in Palestina.

FR Cet ensemble, enraciné dans le berceau spirituel qu'est Jérusalem, donne vie à la puissance incroyable des prières et hymnes qui résonnent depuis des lustres dans la ville. Il intègre des compositions originales au large répertoire classique et traditionnel de la région palestinienne, auquel il ajoute également la fusion de différentes traditions et perspectives musicales.

Ce « spectacle du pardon » vous plonge dans une expérience spirituelle soufie intense. Inspirateur de l'ensemble, le compositeur et violoniste **Ramzi Aburedwan** a grandi dans un camp de réfugiés palestinien et son histoire mouvementée a fait l'objet de plusieurs documentaires. Aburedwan estime que sa mission consiste à rendre la Palestine plus vivable grâce à la musique.

EN This ensemble, rooted in the spiritual cradle of Jerusalem, brings to life the incredible power of prayers and hymns that have resounded throughout the city from time immemorial. The broad classical and traditional repertoire from Palestine and from the region is enriched through their own compositions and by the fusion of various musical traditions and perspectives.

This "performance of the forgiveness" immerses you in an intense spiritual Sufi experience. The driving force of the ensemble, composer and violinist **Ramzi Aburedwan**, grew up in a Palestinian refugee camp. His eventful life has been the subject of various documentaries. With the help of music, Aburedwan considers it his mission to bring some normality back to life in Palestine.

Sahara

Blues

NL De Sahara bevindt zich op het kruispunt van de Arabisch-Berberse en Centraal-Afrikaanse culturen, waartussen nomadische bevolkingsgroepen zich bewegen. Door de eeuwenlange uitwisselingen ontwikkelde zich een rijk muzikaal erfgoed van gemeenschappelijke stemmen en ritmes. Deze avond brengt twee vertegenwoordigers van de 'woestijnrock' samen, groepen die zoals Tinariwen traditionele muziek met rock en pop-elementen vermengen.

Terakraft (caravaan), oorspronkelijk uit het noorden van Mali, brengt een hypnotische, repetitieve, en ritmische versie van de Sahrawi-blues. Bandleider Diara was componist en gitarist van het eerste uur bij Tinariwen, tweede man Sanou is representatief voor de jongere generatie Touareg-gitaristen. Terakraft staat voor een ruw en vrij woestijngeuld met trance, rock en psychedelica-invloeden, dat live nog het meest tot zijn recht komt. In de militante teksten komen ze op voor de rechten van de nomaden in hun verscheurde thuisland.

"Onweerstaanbaar." —The Guardian

Het legendarische **Doueh**, afkomstig uit Dakhla in het zuiden van Marokko, bestaat intussen al 27 jaar. Deze familieband met een ijzersterke live-reputatie produceert een bijzonder krachtig geluid, waarbij het traditionele hassani repertoire wordt geïnjecteerd met pop, folk en blues. Hun in traditie gewortelde maar innovatieve muziek wordt uitgebracht op het prestigieuze label Sublime Frequencies. De laatste release *Dakhla Sahara Session*, werd opgenomen met het Franse underground garage rock trio Cheveu.

FR Le Sahara se trouve au croisement des cultures arabo-berbères et d'Afrique centrale, entre lesquelles se déplacent des groupes de populations nomades. Les échanges ancestraux ont donné naissance à un riche patrimoine musical de voix et rythmes communs. Cette soirée réunit deux groupes emblématiques du « blues du désert », qui comme Tinariwen mélagent rock, pop et musique traditionnelle.

Le groupe **Terakraft** (caravane), originaire du nord du Mali, transmet à merveille la dimension hypnotique, répétitive et rythmique du blues sahraoui. Diara, le chef du groupe, était guitariste et compositeur de la première heure de Tinariwen, et le deuxième homme, Sanou, représente la plus jeune génération de guitaristes touareg. Terakraft représente des sons du désert bruts et libres, où se retrouvent des influences de la trance, du rock et du psychédélisme. C'est en concert que le groupe est pleinement mis en valeur. Dans les textes militants, ils défendent les droits des nomades dans leur pays d'origine déchiré.

« Irrésistible ». —The Guardian

Le **Doueh** légendaire, originaire de Dakhla, au sud du Maroc, existe depuis déjà 27 ans. Cette formation familiale à la solide réputation live possède un son puissant, mêlant répertoire traditionnel hassani, pop, folk et blues. Leur musique novatrice, ancrée dans la tradition, est produite par le prestigieux label Sublime Frequencies. Doueh a récemment sorti *Dakhla Sahara Session*, un album enregistré avec le groupe Cheveu, trio de garage-rock français underground.

EN The Sahara, located at the crossroads of the Arabian-Berber and Central African cultures, where nomadic communities travel back and forth. A rich musical heritage of shared voices and rhythms has resulted from centuries of cultural exchange. This evening plays host to two groups representative of the 'desert rock', groups that like Tinariwen mix traditional music with rock and pop elements.

Terakraft (caravan), originally from the north of Mali, play a hypnotic, repetitive and rhythmic version of the Sahrawi blues. Band leader Diara was composer and guitarist from Tinariwen's early days and is joined by Sanou who is representative of the younger generation of Touareg guitarists. Terakraft's music is a raw and free desert sound, a mixture of trance, rock and psychedelic influences that is best experienced live. Their militant lyrics champion the rights of the nomads in each of their torn-apart homelands.

“Irresistible.” —The Guardian

The legendary **Doueh**, originating from Dakhla in the south of Morocco, has been around for the last 27 years. This family band have a respected live reputation with an exceptionally powerful sound where the traditional Hassani repertoire gets an injection of pop, folk and blues. Their rooted in tradition yet wonderfully innovative music has been released on the prestigious Sublime Frequencies label. Their latest release, **Dakhla Sahara Session**, was recorded with the French underground garage rock trio Cheveu.

TERAKAFT + DOUEH + AFTERPARTY

23.11.2018 – BOZAR

MOUSSEM ON TOUR

42

Radouan Mriziga – 55 / 3600 / 7 | Nacer Belaza – SUR LE FIL / LE CERCLE | hulpaleis, De Maan & Moussem – RAYA | Younes Atbane & Youness Aboulakoul – THE ARCHITECTS

tourdates > moussem.be

LE CERCLE

© Diego Franssens

7

© Zed

© Benjamin Boar

THE ARCHITECTS

© Lyoussef Bachar

43

*Het programma 2018–2019 kwam tot stand in samenwerking met deze partners:
Le programme 2018–2019 a été réalisé en collaboration avec ces partenaires:
The 2018–2019 programme was established in collaboration with these partners.*

Arsenaal | Lazarus, Boghossian Foundation, BOZAR, C-Mine Cultuurcentrum, beeldsmederij DE MAAN, fABULEUS, hetpaleis, Kaaithéâtre,
La charge du rhinocéros, Théâtre de la Balsamine, Transparant

Arabesques

DE MAAN
beeldsmederij
voor kinderen en jongeren

BOZAR

balsa**mine**

het paleis

KAAI
THEATER

Met de steun van / Avec le soutien de / with support of: De Vlaamse Gemeenschap, de VGC en Stad Brussel

MOUSSEM AGENDA

2018

11.09.2018	MOUSSEM TARAB Cairo Opera Orchestra	CONCERT	BOZAR
05-07.10.2018	Transparent & Moussem DE TORENS VAN BEIROET (jeugdtheater)	PERFORMANCE	tourdata: www.moussem.be
27.10.2018	Sufi Night	CONCERT	BOZAR
15.11.2018– 03.02.2019	De Liens et d'Exils	EXPO	Villa Empain
18.11.2018	hetpaleis, DE MAAN & Moussem RAYA	PERFORMANCE	DE MAAN + extra tourdata: www.moussem.be
23.11.2018	SAHARA BLUES Terakافت + Doueh	CONCERT	BOZAR
23–24.11.2018	Nacera Belaza LE CERCLE	PERFORMANCE	deSingel
28–29.11.2018	Masrah Festival	FESTIVAL	Théâtre de La Balsamine
28.11.2018	Youness Atbane & Youness Aboulakoull	PERFORMANCE	C-Mine
29.11.2018	THE ARCHITECTS		Arsenaal / Lazarus

2019

12.01.2019	QANUN DIALOGUES Kahlid Mohamed Ali & Hassan Faleh	CONCERT	BOZAR
02.2019	Moussem Cities Damascus	FESTIVAL	various locations in Brussels
02.02.2019	QANUN DIALOGUES Maya Youssef	CONCERT	BOZAR
13–22.02.2019	hetpaleis, fABULEUS & Moussem / Radouan Mriziga 8.2	PERFORMANCE	hetpaleis
01.03.2019	QANUN DIALOGUES Ballaké Sissoko & Gôksel Baktagir	CONCERT	BOZAR
14.03.2019	Radouan Mriziga 0.kanal	PERFORMANCE	Kaaithéater
05.04.2019	MOUSSEM TARAB Mohamed Briouel & Orchestre arabo-andalou de Fès	CONCERT	BOZAR
11.05.2019	MOUSSEM TARAB Rajab Suleiman & Kithara	CONCERT	BOZAR
25.05.2019	MOUSSEM TARAB Kudsi Erguner & Lâmekân Ensemble	CONCERT	BOZAR

MOUSSEM INTERNATIONAL TOUR 2018–2019

Radouan Mriziga – 55 / 3600 / 7

Younes Atbane & Youness Aboulakoull – THE ARCHITECTS

Nacera Belaza – SUR LE FIL / LE CERCLE

tourdata: www.moussem.be

info & tickets: moussem.be